

METODOLOGIJA

Potrebe in razvoj video vsebin v šolah

Verzija in datum	Osnutek / 10.03.2023
Avtorji/organizacija	... and Action!
Pripisano rezultatom	IO1

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЈА
ЗА ЕВРОПСКИ ОБРАЗОВНИ
ПРОГРАМИ И МОБИЛНОСТ

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Vsebina	
1. Uvod.....	3
1.1 O projektu ...and Action!.....	4
1.2 Cilji.....	6
1.3 Dejavnosti in rezultati projekta.....	7
1.4 Vpliv projekta.....	8
2. Cilji projekta.....	10
2.1 Uporaba video vsebin v izobraževalne namene.....	11
2.1.1 Severna Makedonija.....	14
2.1.2 Bolgarija.....	20
2.1.3 Slovenia.....	22
2.1.4 Španija.....	34
2.1.5 Srbija.....	43
3. Metodologija.....	46
3.1 Raziskovalno vprašanje.....	46
3.2 Predmet raziskave.....	49
3.3 Name in naloge raziskave (splošne in posebne).....	49
3.4 Vzorec ankete.....	50
3.5 Raziskovalne metode, tehnike in instrumenti.....	50
4. Anketa.....	51
5. ANALIZA IN INTERPRETACIJA REZULTATOV RAZISKAVE.....	56
5.1 Analiza rezultatov raziskave.....	58
5.1.1 Severna Makedonija.....	58
5.1.2 Bolgarija.....	60
5.1.3 Srbija.....	61
5.1.4 Slovenija.....	65
5.1.5 Spain.....	66
6. Viri.....	69
7. ...and Action! partnerji.....	69

1. Uvod

V zadnjih letih je učenje na podlagi video posnetkov postalo priljubljena in učinkovita metoda poučevanja v evropskih šolah. Pandemija COVID-19 je še pospešila ta trend, pri čemer so številne šole sprejele spletne in kombinirane modele učenja, ki se v veliki meri opirajo na video poučevanje. Po poročilu Evropske komisije »spletno in video učenje zagotavlja prožnost, dostopnost in personalizacijo učenja, kar lahko potencialno izboljša kakovost in učinkovitost izobraževanja« (Evropska komisija, 2020).

Raziskave so tudi pokazale, da lahko učenje na podlagi video posnetkov izboljša sodelovanje študentov in ohranjanje znanja. V študiji, ki jo je izvedla Univerza v Washingtonu, so študenti, ki so gledali video predavanja, dosegli boljše rezultate na izpiti in pokazali globlje razumevanje snovi v primerjavi s študenti, ki so obiskovali tradicionalna predavanja (Guo et al., 2014). Podobno je študija Univerze v Kaliforniji pokazala, da so "študenti, ki so gledali videoposnetke, ki so dopolnjevali gradivo njihovega tečaja, bolje zapomnili informacije, bili boljši pri kvizih in imeli višje splošne ocene kot študenti, ki video posnetkov niso gledali" (Young et al. ., 2013).

Učenje na podlagi videa ponuja tudi večjo dostopnost za študente z različnimi učnimi potrebami. Po poročilu Unesca lahko "video in multimedijske tehnologije naredijo učenje bolj prožno, dostopno in vključujoče za učence z različnimi ozadji in sposobnostmi" (UNESCO, 2013). To je še posebej pomembno za študente s posebnimi potrebami ali tiste, ki živijo na oddaljenih ali slabo pokritih območjih.

Kljub vse večji priljubljenosti učenja, ki temelji na video posnetkih, se je v evropskih šolah potrebno še veliko naučiti o njegovi učinkovitosti in o tem, kako ga je mogoče najbolje vključiti v izobraževalni sistem. Kot je poudarila Evropska komisija v poročilu Education and Training Monitor 2020, »je treba celoten potencial digitalnega izobraževanja še izkoristiti« (Evropska komisija, 2020, str. 16). To poročilo je poudarilo tudi pomen izboljšanja digitalnih kompetenc izobraževalcev, vključevanja digitalnih tehnologij v kurikulum in spodbujanja inovativnih pedagoških pristopov, ki izboljšujejo učenje študentov.

Projekt ...and Action! se ujema s pozivom Evropske komisije k "več raziskav in vrednotenja digitalnega izobraževanja na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja" (Evropska komisija, 2020, str. 16). Poleg tega ima potencial, da evropskim učiteljem zagotovi na dokazih temelječe vpoglede in praktična orodja za izboljšanje njihove uporabe video pouka v učilnici. Cilj tega raziskovalnega projekta je preučiti potrebo po ustvarjanju in uporabi video vsebin za namene poučevanja v evropskih šolah ter raziskati sposobnost učiteljev za razvoj v tem kontekstu.

Ta projekt bo vključeval sodelovanje med šolami in učitelji iz različnih evropskih držav, da bi raziskali naslednja raziskovalna vprašanja:

-Katere so najučinkovitejše video metode poučevanja?

-Kako je mogoče video učenje vključiti v obstoječi kurikulum?

-Kakšne so prednosti in izzivi video učenja na različnih predmetnih področjih?

-Kako lahko video učenje podpira razvoj veščin 21. stoletja, kot so kritično mišljenje, reševanje problemov in digitalna pismenost?

S tem projektom želimo evropskim učiteljem zagotoviti na dokazih temelječe vpoglede in praktična orodja za izboljšanje njihove uporabe video učenja v učilnici. To bo prispevalo k izboljšanju izobraževalnih rezultatov in pripravilo evropske študente na izzive prihodnosti.

1.1 O projektu ...and Action!

"...and Action!" projekt je mednarodna pobuda Erasmus+ KA2, ki jo vodi Makedonska kinoteka s krovnim ciljem, kako povečati kakovost izobraževalne izkušnje z brezhibnim vključevanjem video vsebin v kurikulum. Ta inovativni projekt, ki naj bi trajal dve leti, od oktobra 2022 do oktobra 2024, deluje kot skupen podvig, ki združuje raznoliki konzorcij partnerskih organizacij iz Bolgarije, Srbije, Slovenije in Španije. Te partnerske organizacije, ki jih združuje njihova skupna zaveza k preoblikovanju izobraževalne krajine, združujejo svoje skupno strokovno znanje in vire, da bi zagovarjale namen vključevanja video vsebin v razred.

Ta ambiciozen projekt, ki ga podpira makedonska nacionalna agencija za program Erasmus+, vodi vizija izkoriščanja ogromnega potenciala video vsebine kot vsestranskega in učinkovitega orodja na področju izobraževanja. Projekt priznava, da lahko video vsebina s svojo edinstveno sposobnostjo vključitve več čutov, služi kot močan medij za izboljšanje interaktivnosti, angažiranosti in ohranjanja učnih izkušenj. Z integracijo video vsebine v učni proces lahko učitelji ustvarijo bolj poglobljene, nepozabne in privlačne učne izkušnje, kar na koncu prispeva k učinkovitejšemu in bogatejšemu izobraževalnemu procesu.

Temeljni kamen projekta "...and Action!" je zaveza, da se 80 učiteljev, izbranih iz sodelujočih držav, opremi s potrebnimi veščinami in znanjem za ustvarjanje visokokakovostnih, izobraževalno dragocenih video vsebin. Ta cilj naj bi uresničili s serijo izobraževanj, ki jih izvajajo strokovnjaki s področja video produkcije in montaže. Ta usposabljanja bodo nudila praktično poučevanje ter opolnomočila učitelje s tehničnimi in ustvarjalnimi veščinami, potrebnimi za izdelavo privlačnih video vsebin, prilagojenih njihovim specifičnim učnim potrebam. Z omogočanjem učiteljem, da prevzamejo aktivno in ozaveščeno vlogo pri ustvarjanju video vsebin, želi projekt katalizirati obogatitev učnih metodologij, diverzifikacijo učnih virov in splošno izboljšanje učne izkušnje učencev.

Vzporedno s poudarkom na promociji pomena video vsebin in usposabljanju učiteljev za video ustvarjanje, je projekt posvečen tudi izvajanju poglobljenih, sistematičnih raziskav o uporabi videa v izobraževalne namene, predstavljenih v tem dokumentu. To raziskovalno prizadevanje zajema raziskovanje trenutnih praks, povezanih izzivov in zaznanih koristi uporabe video vsebin v šolah v sodelujočih državah. Raziskava raziskuje tudi zaznane ovire za integracijo video vsebin in možne strategije za premagovanje teh izzivov. Ugotovitve te obsežne raziskave zagotavljajo dragocen vpogled v trenutno stanje uporabe video vsebin v izobraževanju in služijo kot temelj za informirana priporočila o tem, kako je mogoče video vsebine učinkoviteje in optimalno vključiti v učni načrt v prihodnosti.

"...and Action!" projekt temelji na načelu sodelovanja, ki združuje partnerske organizacije iz različnih geografskih in kulturnih kontekstov ter različnih ozadij na področju izobraževanja, raziskovanja in ustvarjanja video vsebin. Ta dinamičen konzorcij partnerjev bo oblikoval sodelujočo mrežo izobraževalnih strokovnjakov, raziskovalcev in ustvarjalcev video vsebin, ki bodo skupaj delali za pospeševanje integracije video vsebin v izobraževanje. To omrežje bo služilo kot dinamična platforma za izmenjavo znanja, izmenjavo najboljših praks, razširjanje virov in spodbujanje etosa inovativnosti in ustvarjalnosti na področju izobraževanja. S tem sodelovalnim pristopom želi projekt spodbuditi trajno in obsežno preobrazbo v izobraževalnem okolju, pri čemer podpira inovativno, privlačno in učinkovito poučevanje in učenje z integracijo video vsebin.

1.2 Cilji

Zavzemanje za pomen video vsebin v izobraževanju

Namen projekta “...and Action!” je okrepiti razumevanje in spoštovanje video vsebin kot ključnega in transformativnega izobraževalnega orodja. Z aktivnim vključevanjem učiteljev in šol v petih različnih državah želi projekt poudariti večplastne prednosti, ki jih video vsebina prinaša izobraževalnemu okolju. To sodelovanje je ključnega pomena za ozaveščanje o številnih načinih, na katere lahko video izboljša učno izkušnjo s spodbujanjem bolj dinamičnega, interaktivnega in vizualno spodbudnega okolja. Pobuda je osredotočena na spodbujanje izobraževalnih deležnikov, da prepoznajo in sprejmejo prednosti, ki jih ponuja video vsebina v smislu angažiranosti, zadrževanja in ustvarjalnosti.

Razvijanje veščin ustvarjanja videa med učitelji

Pomemben del projekta vključuje zagotavljanje usposabljanja za 80 učiteljev iz partnerskih držav o umetnosti ustvarjanja učinkovitih in privlačnih video vsebin za izobraževalne namene. To usposabljanje je prilagojeno tako, da pokriva spekter ravni spretnosti, od osnovnih do srednjih, kar zagotavlja, da lahko koristijo vsem sodelujočim učiteljem ne glede na njihove predhodne izkušnje z ustvarjanjem videa. Tečaje bodo vodili strokovnjaki z bogatimi izkušnjami na področju video produkcije in montaže, ta proces pa vodi Makedonska kinoteka. Cilj je izobraževalce opremiti s spretnostmi in znanjem, potrebnim za ustvarjanje privlačnih, informativnih in visokokakovostnih video vsebin za svoje učence. S tem želi projekt opolnomočiti učitelje, da prevzamejo vodilno vlogo pri ustvarjanju prilagojenih video materialov, ki so v skladu z njihovimi edinstvenimi stili poučevanja, zahtevami učnega načrta in potrebami učencev.

Raziskovanje trenutnega stanja uporabe videa v izobraževanju

Da bi razumeli prevladujoče trende, izzive in priložnosti, povezane z uporabo video vsebin v izobraževanju, bo projekt izvedel obsežne nacionalne raziskovalne študije v vsaki od partnerskih držav. Te študije se bodo poglobile v vlogo in vpliv video vsebin v šolah ter zagotovile dragocen vpogled v trenutne prakse in obseg integracije videa v procesu poučevanja in učenja. Poleg tega bo raziskava preučila zaznane prednosti uporabe video vsebine, pa tudi morebitne izzive, s katerimi se srečujejo učitelji pri učinkoviti uporabi video virov v svojih učilnicah. Ugotovitve teh študij bodo ključnega pomena pri prepoznavanju potencialnih področij za izboljšave in predlaganju praktičnih priporočil za optimizacijo uporabe video vsebin v izobraževanju. Z razumevanjem trenutnega stanja uporabe videa želi projekt zagotoviti ciljno usmerjeno podporo in vire, ki so v skladu s posebnimi potrebami in cilji učiteljev in šol v sodelujočih državah.

1.3 Dejavnosti in rezultati projekta

Izdelava specializirane spletne platforme za usmerjanje pri ustvarjanju video vsebin

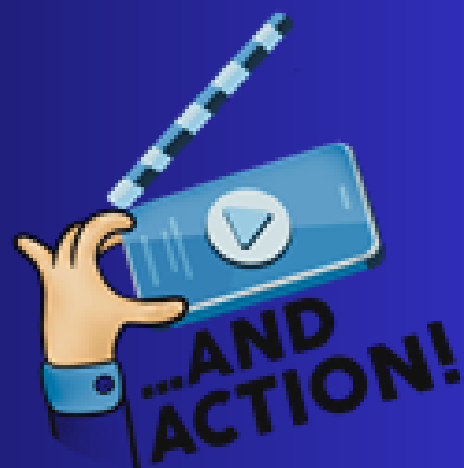
Sestavni in temeljni del projekta "...and Action!" je razvoj celovite in namenske spletne platforme, posebej prilagojene potrebam izobraževalcev, ki jih zanima ustvarjanje video vsebin za izobraževalne namene. Ta platforma bo delovala kot repozitorij virov, orodij in gradiv z navodili, namenjena pomoči učiteljem pri celotnem procesu ustvarjanja video vsebin. To bo vključevalo orodja za urejanje videa, uporabniku prijazne vadbice po korakih za različne ravni strokovnega znanja in ilustrativne primere najboljših praks pri ustvarjanju učinkovite video vsebine za poučevanje in učenje. Poleg tega bo platforma omogočila dostop do sodelovalne skupnosti izobraževalcev, kar bo uporabnikom omogočilo izmenjavo izkušenj, predstavitev njihovih stvaritev in izmenjavo povratnih informacij. Platforma, zasnovana s poudarkom na prijaznosti do uporabnika in dostopnosti, skuša zmanjšati tehnične ovire, ki učitelje pogosto odvrčajo od tega, da bi se lotili ustvarjanja video vsebin. Z zagotavljanjem središča na enem mestu, z vsemi potrebnimi orodji in viri si platforma prizadeva navdihniti in opolnomočiti učitelje, da vključijo video v svoje metode poučevanja, s čimer izboljšajo celotno izobraževalno izkušnjo za svoje učence. Na ta način želi platforma prispevati k nenehnemu preoblikovanju izobraževalnih praks z integracijo inovativnih in interaktivnih video vsebin.

Tečaji usposabljanja učiteljev o video produkciji in montaži

Druga pomembna dejavnost projekta vključuje organizacijo in izvedbo praktičnih tečajev usposabljanja učiteljev o video produkciji in montaži. Ti tečaji se bodo izvajali v partnerskih državah Makedoniji, Bolgariji, Sloveniji in Španiji in bodo vključevali skupno 80 učiteljev z 20 udeleženci iz vseh sodelujočih držav v vsakem tečaju. Ta pristop zagotavlja raznoliko in medkulturno učno okolje, ki spodbuja izmenjavo idej in spoznanj med izobraževalci iz različnih regij. Ti tečaji usposabljanja se bodo poglobili v praktične vidike ustvarjanja in urejanja videa ter učitelje opremili z oprijemljivimi veščinami in tehnikami, ki jih je mogoče takoj uporabiti v učilnicah. Poleg tehničnih veščin bodo tečaji obravnavali tudi pedagoške vidike in učiteljem pomagali ustvariti video vsebino, ki je usklajena z izobraževalnimi cilji in izboljšuje učenje učencev. Usposabljanja bodo izvajali izkušeni strokovnjaki na področju video produkcije, ki bodo udeležencem zagotovili visokokakovostne inštrukcije, personalizirano vodenje in prakso. Konec koncev je cilj teh tečajev opolnomočiti učitelje, da postanejo vešči ustvarjanja privlačnih, informativnih in pedagoško zanesljivih video vsebin, ki povečujejo angažiranost študentov, spodbujajo globlje razumevanje in zagotavljajo bogatejšo in bolj poglobljeno učno izkušnjo.

Promocijske konference za predstavitev rezultatov projekta

Da bi poudarili uspešen zaključek projekta in delili dosežke, izkušnje in vpoglede, pridobljene skozi pobudo, bodo potekale promocijske konference v Makedoniji, Španiji in Bolgariji. Te konference bodo služile kot platforma za predstavitev rezultatov projekta, praznovanje dela in napredka usposobljenih učiteljev ter razširjanje ugotovitev nacionalnih raziskovalnih študij o uporabi videa v izobraževanju. S sklicevanjem različnih deležnikov iz izobraževalne skupnosti, vključno z izobraževalci, oblikovalci politik, raziskovalci in praktiki, konference želijo spodbujati dialog in navzkrižno izmenjavo idej o vlogi in pomenu video vsebin v izobraževanju. Ti dogodki bodo udeležencem omogočili, da se zavzemajo za stalno in razširjeno integracijo video vsebin v izobraževalni proces, delijo svoje izkušnje in najboljše prakse ter prispevajo k tekočemu diskurzu o inovativnih in učinkovitih metodologijah poučevanja. Poleg tega bodo konference služile kot prostor za predstavitev in prepoznavanje dosežkov usposobljenih učiteljev, poudarjanje njihovih prispevkov k napredku na področju izobraževanja. Končno želi projekt s temi konferencami pustiti trajen in pozitiven učinek na izobraževalno krajino tako, da osvetli transformativni potencial video vsebine ter z navdihovanjem in spodbujanjem izobraževalcev in oblikovalcev politik, da nadaljujejo z raziskovanjem novih in inovativnih pristopov k poučevanju in učenju.

1.4 Vpliv projekta

"... and Action!" projekt s svojimi širokimi in ambicioznimi cilji je v dobrem položaju, da lahko transformativno in trajno prispeva k izobraževalnim sektorjem sodelujočih držav. Njegova osredotočenost na ustvarjanje in uporabo video vsebine v učnem procesu bo nedvomno spodbudila bolj dinamično, privlačno in poglobljeno izobraževalno okolje, kar bo pomembno vplivalo na način izvajanja in doživljanja izobraževanja.

Učitelji, ki sodelujejo v tem projektu, ne bodo le pridobili neprecenljivih veščin pri ustvarjanju video vsebin, temveč bodo doživeli tudi premik v svojih metodologijah poučevanja. Oboroženi z novimi zmožnostmi bodo bolje opremljeni za ustvarjanje bolj spodbudnih lekcij, ki bodo poskrbele za različne učne stile in želje. Zmožnost ustvarjanja prilagojene video vsebine bo učiteljem omogočila oblikovanje lekcij, ki pritegnejo pozornost učencev, spodbujajo globlje razumevanje in zagotavljajo bolj interaktivno in nepozabno učno izkušnjo. Možnosti strokovnega razvoja, ki jih ponuja projekt, bodo povečale samoučinkovitost učiteljev, spodbudile bolj inovativen pristop k poučevanju in prispevale k njihovi dolgoročni karierni rasti.

Šole, ki bodo sprejele integracijo video vsebin, bodo imele znatne koristi z ustvarjanjem bolj interaktivnega in privlačnega učnega okolja. Uporaba video vsebin v učnem načrtu omogoča šolam, da ponudijo bogatejšo izobraževalno izkušnjo, ki je privlačna za različne načine učenja. Z zagotavljanjem mešanice vizualnih, slušnih in kinestetičnih priložnosti za učenje lahko šole zadovoljijo potrebe širšega kroga učencev in izboljšajo splošno akademsko uspešnost. Poleg tega video vsebina omogoča šolam, da presežejo geografske in časovne omejitve, študentom pa omogočijo dostop do obilice virov in izkušenj, ki sicer morda niso na voljo.

Poleg neposrednih deležnikov se bo vpliv projekta čutil v širši izobraževalni skupnosti. Raziskovalni vpogledi, viri, najboljše prakse in izkušnje, ki se delijo v okviru projekta, bodo zagotovili načrt za druge izobraževalce in ustanove, ki jih zanima integracija video vsebine v njihov kurikulum. Nacionalne raziskovalne študije, izvedene v okviru projekta, bodo ponudile dragocene podatke in vpogled v trenutno stanje uporabe videa v izobraževanju, pomagale pri informiranju o prihodnjih političnih odločitvah, opredelile možna področja za izboljšave in oblikovale potek integracije videa v razredu.

Spletna platforma, ustvarjena s projektom, bo služila kot dragocen in trajen vir za učitelje, ki želijo izkoristiti potencial video vsebine v svojih praksah poučevanja. Z zagotavljanjem dostopa do orodij za urejanje videa, vadnic in najboljših praks bo platforma zmanjšala ovire za vstop in spodbudila več izobraževalcev, da raziščejo svet ustvarjanja video vsebin. Ta učinek valovanja bo vodil do nadaljnje rasti in sprejemanja video vsebin v izobraževalnem procesu, kar bo spodbudilo bolj inovativno in dinamično izobraževalno krajino.

Promocijske konference ob zaključku projekta bodo še povečale učinek pobude s predstavitvijo rezultatov, dosežkov in pridobljenih izkušenj. Ti dogodki bodo služili kot platforme za izmenjavo izkušenj, zagovarjanje pomena video vsebin v izobraževanju in spodbujanje skupnosti enako mislečih izobraževalcev in zainteresiranih strani. Konference bodo tudi priložnost za praznovanje dosežkov usposobljenih učiteljev in priznavanje njihovih prispevkov k napredku na področju izobraževanja.

Za zaključek si projekt "...and Action!" prizadeva pustiti trajen in transformativen vpliv na izobraževalno krajino sodelujočih držav. Z opremljanjem izobraževalcev z veščinami, znanjem in viri, potrebnimi za popolno izkoriščanje potenciala video vsebine, želi projekt spodbujati kulturo inovativnosti, ustvarjalnosti in inkluzivnosti v procesu poučevanja in učenja. Zapuščina projekta se bo odražala v nadaljnji rasti in integraciji video vsebin v učilnici, izboljšanih učnih metodologijah in izkušnjah ter širši uporabi inovativnih pristopov v izobraževanju. Konec koncev želi projekt prispevati k bolj privlačnemu, interaktivnemu in bogatejšemu izobraževalnemu okolju za vse učence, učitelje in deležnike v izobraževanju.

2. Cilji projekta

Evropske države so se premaknile k razvoju različnih akcijskih načrtov za digitalno izobraževanje okvira, namenjenega video vsebinam za izobraževalne namene. Ta okvir vključuje niz digitalnih orodij in standardov za učenje, ki bi jih morali izvajati učitelji, in bodo vključeni v »novo normalno«, ko gre za procese učenja na daljavo.

S tem projektom želimo prispevati k razvoju orodij in infrastrukture za popolno implementacijo tega trenda EU. Video vsebine v izobraževalnem procesu so močan trend reforme in modernizacije globalnega izobraževalnega okolja. Izobraževalno dejavnost je treba preoblikovati času, v katerem živimo, procesi digitalizacije pa zahtevajo organizacijske spremembe. S tem projektom želimo povečati zmogljivost in pripravljenost izvajalcev izobraževanja, da se prilagodijo izzivom digitalne transformacije – natančneje, da bodo svoja predavanja lahko preoblikovali v video formate, sprejemljive za mlade današnjega časa.

Rezultati tega projekta bodo vplivali na kakovost, standardizacijo in organizacijske spremembe. Brez sodobnega, transparentnega in kredibilnega sistema bi bila lahko modernizacija vseh procesov izobraževanja nezanesljiva. S tem projektom bomo uvedli orodja in napotke v redne sisteme dela z video vsebinami in dosegli kompatibilnost ter standardizacijo. V okviru tega projekta bodo izvajalci izobraževanja pridobili veščine in potrebna navodila za tovrstne dejavnosti. Z ustvarjanjem pričakovanih rezultatov projekta pričakujemo, da bomo prispevali k izboljšanju zagotavljanja kakovosti s/z:

- podporo za učne načrte, ki temeljijo na učnih rezultatih in mikro poverilnicah,
- določitvijo pravil in postopkov za vključevanje učencev,
- izgradnjo standardizirane digitalne infrastrukture za izobraževalne video vsebine.

Rezultati projekta so popolnoma v skladu z ustreznimi kazalniki in sistemi zagotavljanja kakovosti.

2. S temi rezultati bomo:

- izboljšali standarde preglednosti in kakovosti;
- olajšali implementacijo evropskih instrumentov na različnih izobraževalnih področjih;
- olajšali vrednotenje neformalnega in priložnostnega učenja;
  - povečali zaposljivost učencev in si zagotovili zaupanje delodajalcev, da so učni dosežki in spretnosti zaokroženi;
- povečali fleksibilnost in priložnosti za učitelje;
- izboljšali strateško in medsektorsko sodelovanje med različnimi ponudniki po Evropi in njihovo internacionalizacijo.

2.1 Uporaba video vsebin v izobraževalne namene

Izobraževalni posel in sistem sta se v zadnjih nekaj letih tiho spreminjala. Z naraščajočo uporabo videa v izobraževanju je nekaj postalo jasno: število študentov, ki se lahko izobražujejo na spletu, ni omejeno. V luči pandemije, ko so bili vsi učenci in izvajalci izobraževanja omejeni na svoje domove, je uporaba video vsebin postala še pomembnejša v kontekstu izvajanja izobraževanja. V izobraževalnem sektorju je vse večja želja po odmiku od tradicionalnih učbenikov in prehodu na bolj obsežna avdiovizualna gradiva. To je v današnjem svetu, ki ga poganja tehnologija, koristno tako za študente kot za učitelje. Videoposnetki poleg klasičnih učbenikov izboljšujejo kakovost poučevanja in učenja tako v formalnem kot v neformalnem izobraževanju. Več razlogov je, zakaj video postaja vse bolj priljubljen v učilnici in zakaj je tako odlično učno orodje.

Pozornost učencev pritegnejo vizualni dražljaji

Zaradi tehnologije, ki poganja naša življenja, smo navajeni dlje časa strmeti v ekran. Današnje študente je zaradi njihove povezave s tehnologijo enostavno vizualno spodbuditi. S pomočjo vizualne stimulacije se študent bolj ukvarja s konceptom, ki se ga uči. Prav tako pusti izrazitejši pečat v spominu učencev, zato so video navodila idealna za ohranjanje informacij med njimi.

Video vsebina je celovit način poučevanja

Skupna uporaba govora, besedila in vizualnih elementov omogoča inštruktorju, da pride do bistva stvari hitreje, kot bi to storilo tradicionalno poučevanje. To omogoča več vsebine in dialoga v krajšem času, kar uspešno ohranja pozornost učencev.

Ni nujno, da je video vsebina zapletena. V svoji najosnovnejši obliki je lahko izobraževalni video sestavljen iz zvoka in besedila na zaslonu, skoraj kot besedilni videoposnetki. Ta vrsta videa omogoča večjo vizualizacijo. Učenčevi možgani lažje absorbirajo in si zapomnijo sporočilo ali lekcijo, ko sta zvok in besedilo združena v eno lekcijo.

Digitalna pismenost

Današnji učenci ne bi smeli razmišljati o institucionalnem izobraževanju in digitalni pismenosti kot o dveh ločenih stvareh. To je treba obravnavati kot sestavni del samega izobraževalnega procesa. Digitalna pismenost je bistvena veščina 21. stoletja, ki je potrebna za skoraj vsako delo.

Učenci bodo postali bolj samozavestni in spretni, če bodo usposobljeni v obeh vidikih, kot bi bili, če bi sledili tradicionalnemu procesu šolskega izobraževanja. Študenti lahko snemajo in urejajo video vsebino v spletnem urejevalniku videoposnetkov ter pokažejo svoje videoposnetke, da pridobijo bistvene praktične veščine, ki jih bodo kasneje potrebovali v svojem poklicnem življenju.

Ob ustrezni opremi postaja vse bolj priljubljeno tudi izobraževanje s pomočjo filmov v učilnici. Učinek videa pa se lahko uniči zaradi narave uporabljenega tehnološkega pripomočka ali zaradi slabe povezave.

To spodbuja učitelje, da omenjene filme objavljajo na različnih platformah, odvisno od kakovosti videa in vrste opreme, ki jo imajo tako sami kot učenci.

Ima neverjetno dostopnost

YouTube, ena najbolj priljubljenih video platform na svetu, je veliko več kot le vir užitka. Če želite pridobiti novo veščino, so materiali zlahka dostopni na platformi in najverjetneje boste v nekaj minutah našli na tisoče virov in tečajev, tako da v iskalno polje vnesete potrebne ključne besede. Najboljše pri video izobraževanju je, da se lahko učite s svojo hitrostjo in iz udobja svojega doma. Videoposnetki so tudi prenosljivi, kar daje profesorjem in študentom veliko svobode pri dostopu do videa. Šole se morajo prilagoditi tej taktiki v scenariju učenja na daljavo, ki je učencem vsiljen zaradi pandemije ali drugih okoliščin. Dostop do videoposnetkov od koder koli in kadar koli širi obzorje izobraževalnih praks v tako tehnološko vodenem svetu.

Priložnosti učenja na daljavo se hitro povečujejo

Trg spletnih tečajev je v razcvetu. Vse več ustanov izkorišča ta trend z uporabo internetnih videov za izobraževanje. To ne samo dokazuje, da lahko šola doseže več učencev, ampak kaže tudi na povečane možnosti institucij.

Uporaba videoposnetkov v spletnih tečajih odpravlja potrebo, da institucije plačujejo redno zaposlene strokovnjake za poučevanje tečaja. Vendar je pomembno vedeti, da se spoštovanje intelektualne lastnine nekoga drugega imenuje etična uporaba in da je nujno zagotoviti, da imajo videoposnetki, uporabljeni v spletnih tečajih, ustrezna dovoljenja.

Poučevanje prek video vsebin je fantastična ideja. Ko imajo učenci težave z določenim vidikom dejavnosti, mora učitelj le začasno ustaviti video in jim pustiti, da nadoknadijo zamujeno. Če učenci videoposnetke uporabljajo sami, jih imajo možnost znova in znova pregledovati, dokler popolnoma ne razumejo ideje. Učencem ponuja več priložnosti za uporabo novih naučenih informacij in sposobnosti.

2.1.1 Severna Makedonija

Film in filmska umetnost imata velik pomen za dvig kulturne rasti posameznika. Številni sociologi, pedagogi, psihologi in filozofi se strinjajo, da ima film posebno vlogo pri grajenju različnih vplivov na mladega človeka, od vrednot do stereotipov in predsodkov. Film je postal čudež umetnosti, ne le zaradi svojih formalno-estetskih izraznih možnosti, temveč predvsem zaradi odnosa, ki ga ustvarja z občinstvom. Ta pa ima vlogo kolektivnega obstoja, ki izpolnjuje skupne reakcije. Po drugi strani pa kot izjeme izstopajo odzivi tistih gledalcev, ki se po značaju ali stopnji kulture odmikajo od »navadnega človeka« začasne mikrodružbe, ki jo sestavljajo filmski gledalci (Surio, 1971). Odnos med filmom in občinstvom predstavlja posebno komunikacijo, ki bi morala biti za pozitiven učinek ustrezno usmerjena že v šolskih klopeh v osnovnošolskem izobraževanju. Zato je njegova zastopanost, vloga in uporaba v izobraževanju zelo pomembna.

Vsebine filma in filmske umetnosti v našem osnovnošolskem izobraževanju so zastopane s predmetom makedonski jezik, področje medijska kultura, s fondom 10 ur letno. Glede na to, da ima film veliko izobraževalno vrednost, je ta zastopanost na izjemno nizki ravni in sproža potrebo po spremembi na tem področju. Po drugi strani pa marsikatero vsebino učenci lažje razumejo, če se pri poučevanju za njeno realizacijo uporablja film. V tem kontekstu so dokumentarni filmi posebnega pomena in se lahko uspešno uporabljajo pri pouku maternega jezika, zgodovine, geografije, družboslovja, likovne vzgoje, glasbene vzgoje. Žal je v našem izobraževanju film zelo malo zastopan. Izredna priložnost je pri pouku makedonskega jezika, kjer je mogoče z ekranizacijo različnih del svetovne in domače književnosti bolj kot le z branjem knjig vplivati na moralni, estetski in kulturni razvoj učencev. Navsezadnje je najbolje, če eno dopolnjuje drugega. Močno vpliva tudi na izgradnjo samospoznanja, na lastno identiteto, kulturno in vrednotno.

Za razliko od danes je bil v okviru nekdanje Jugoslavije leta 1956 ustanovljen Zvezni center za učni in vzgojni film, po vzoru tega centra pa so ustanavljali ustanove s podobnim imenom v vseh socialističnih republikah. V takratni Socialistični republiki Makedoniji je bil leta 1956/1957 ustanovljen Zavod za kulturno-prosvetni in prosvetni film, katerega glavna dejavnost v Makedoniji je zagotavljanje fonda izobraževalnih filmov za potrebe izobraževalnih organizacij. Številne šole, ne samo v mestih ampak tudi na vasi, so imele popolnoma opremljene kino dvorane z enim ali celo dvema projektorjema, ki so jih uporabljali za predvajanje filmov za potrebe pouka, zvečer pa tudi za domače prebivalstvo. Tako je film postal del kulture naših ljudi.

V 60. letih je bila uporaba filma pri poučevanju še posebej prisotna. Iz intervjuja z učiteljem Ristom Popovim, ki je v letih 1965–1967 delal kot učitelj v osmem razredu, je bila uporaba filmov pri pouku zelo pogosta. Zadolžen je bil, da jih je enkrat mesečno nabavljala od Zavoda za kulturno-prosvetni in prosvetni film v Skopju, v posebej za to namenjeni dvorani, v kateri sta bila celo dva kinoprojektorja, pa so se predvajali filmi ne le za potrebe pouka temveč tudi za lokalno prebivalstvo, ki se je v poznih večernih urah zbralo na ogledu filma, vse skupaj pa je imelo svoj kulturno-izobraževalni namen. Sicer pa so učitelji v zvezi z učnimi filmi izdelali seznam učnih filmov, ki so potrebni za realizacijo vsebin pripadajočih učnih predmetov, nabavljeni pa so bili tako za družboslovje kot za naravoslovje pa tudi za makedonski jezik. Za uporabo filma pri poučevanju je bilo značilno veliko navdušenje.

Leta 1973 je bilo priporočljivo, da se film ne uporablja le pri pouku makedonskega jezika, temveč tudi pri pouku drugih predmetov, kot so geografija, fizika, biologija, kemija ... Z drugimi besedami, zaveza šole je bila preseči tradicionalno poučevanje in uporabiti sodobna tehnična sredstva kot so filmske, TV in radijske šolske oddaje, magnetofonski posnetki, grafoskopi, projektorji, avdiovizualni učni in tehnični pripomočki, je bilo precej vidno. Pri pouku geografije je priporočljivo, da nove pojme iz litosfere, kot so vulkani in potresi, relativna in absolutna višina, obdelamo z obravnavo, pa tudi s filmi in neposrednim opazovanjem. Prav tako je možno vsebine o naravni in umetni radioaktivnosti, o jedrski energiji ipd. obdelati skozi slike, risbe, pa tudi poučne filme. Največjo zastopanost filma priporočamo pouku biologije. Analiza učnih načrtov nam je pokazala, da se pri tem predmetu učiteljem priporoča zelo pogosta uporaba učnih filmov, da bi se snov uspešneje naučila. Pri vseh temah in vsebinah je namreč priporočljivo, da učitelji izvajajo vaje bodisi z opazovanjem svežih materialov (premer cvetov, plodov, gliv, mahov, praproti...) bodisi preko modela, slikovnega filma in diafilma. Poučni film je torej priporočljiv za skoraj vse učne teme in vsebine od petega do osmega razreda.

V nasprotju z učnimi načrti iz začetka 70. let, ko je področje filma zastopano s 5. urami letno in z veliko bolj specifičnimi cilji in nalogami ter ustreznimi vsebinami, je že proti koncu 80. let veliko bolj zapostavljeno. Obravnavana je bolj formalno kot vsebinsko. Opazen je upad zanimanja za zastopanost filma v pouku, kar se pozna predvsem v novih učnih načrtih, ki izgubljajo konkretnost in padajo v širok okvir, kjer počasi, a vztrajno narašča zanimanje za izobraževalni film ali za aplikacijo kakšnega dokumentarnega filma za učne namene.

Leta 2007 se je osnovnošolsko izobraževanje v Republiki Makedoniji spremenilo iz osemletnega v devetletno osnovnošolsko izobraževanje s tremi cikli: od prvega do tretjega razreda, od tretjega do šestega in od šestega do devetega razreda. V osmem razredu na področju medijske kulture (10 ur letno) so v zvezi s filmom zastavljeni naslednji cilji:

- učencem predstaviti, kako nastane film,
- jih seznaniti s sinopsisom (zapletom) filma,
- scenarijem (knjiga snemanja).
-

Hkrati pa morajo dijaki usvojiti iste pojme, in sicer: sinopsis in scenarij. V učnem načrtu so za te namene predvidene naslednje dejavnosti: ustrezna besedila (odlomki) iz sinopsisa in scenarija. Predvidene so tudi vaje za samostojno pisanje sinopsisa in scenarija po zamisli študenta (Učni načrt, 2008.14) Ta vsebina se zdi zelo ambiciozna, saj pisanje sinopsisa in scenarija še vedno zahteva izkušnje na tem področju in niso vsi učenci nadarjeni za takšno pisanje, kar pomeni, da zastavljeni cilji in predvidena vsebina niso v korelaciji.

Pouk, pri katerem se film uporablja kot učno sredstvo, ima veliko večjo vrednost in spodbuja ustvarjalnost učencev, obvladovanje učnih vsebin pa je veliko bolj zanimivo, bolj dinamično in z večjo obstojnostjo znanja, pa tudi z večjo možnost uporabnosti. Pravzaprav ima uporaba filma poseben pomen v kulturnem razvoju mladostnika, zato bi morala biti zastopanost filma veliko večja. Film lahko ustvari na eni strani agresijo, nasilje, sovraštvo, stereotipe, predsodke, torej negativno identifikacijo z likom (ali skupino), na drugi strani pa plemenito osebo s svetovljanskim pogledom na svet in osebo s kritičnim mišljenjem in prefinjenim okusom za film - umetnost, ki povezuje druge umetnosti, predvsem glasbo, likovno umetnost, estetiko, govor itd.

Nobenega dvoma ni, da izobraževalni film predstavlja močno avdiovizualno orodje, s pomočjo katerega bi se izobraževalne vsebine učili na veliko drugačen in zanimivejši način kot sicer. Med njegovimi prednostmi lahko izpostavimo naslednje:

-film vnaša svežino v pouk in razbija monotonost v vzgojnem delu,

-poveča se sposobnost opazovanja reakcij, procesov, dogodkov, incidentov, človeškega vedenja itd,

- znanje, pridobljeno pri poučevanju, kjer je aplikacija filma ali dela filma, je veliko bolj jasno, razumljivo in ga je lažje uporabiti v življenju,

- film se lahko uspešno uporablja pri vseh učnih predmetih, še posebej pa je primeren za pouk tujih jezikov, zgodovine, materinščine, pa tudi naravoslovja, umetnosti itd.

S pedagoško-psihološkega vidika je motivacija učencev ključnega pomena, saj zelo pozitivno vpliva na usvajanje vsebin, saj film omogoča večjo zanimivost.

S filmom se uspešno uresničujejo izobraževalni in vzgojni cilji. Učni cilji so povezani s pridobivanjem znanja, vzgojni cilji pa z oblikovanjem osebnosti na izobraževalni način. Prvi vplivajo na kognitivni razvoj, drugi pa na oblikovanje stališč in vrednot.

Upoštevajoč čas, v katerem živimo hiter informacijsko-tehnološki razvoj, film ponuja možnost vsakodnevne uporabe pri pouku skoraj vseh predmetov. Kolikšna bo uporaba, pa je odvisno od učitelja samega, od njegove pripravljenosti, motivacije in želje po uporabi inovativnih tehnik, sodobnih učnih pripomočkov, strategij in metod. Uporaba računalnika pri poučevanju daje možnost, da je film prisoten kot še nikoli doslej.

Izkušnje učiteljev z uporabo izobraževalnih videov:

- Od leta 2007 poučujem IKT na kolidžu Yahya Kemal. Vzel sem si 5 let premora in poučeval angleščino in IKT v Istanbulu. Potem sem od leta 2016 nazaj na Yahya Kemal College. Poučevala sem tako v gimnaziji kot v osnovni šoli.

- Po mojem mnenju uporaba videa pri poučevanju pozitivno vpliva na učence. Klasični model pisanja, prepisovanja in razlaganja včasih upočasni proces poučevanja. Učenci potrebujejo morda vsakih 10 minut, da spremenijo vzdušje, da osvežijo svojo koncentracijo. Videoposnetke sem uporabil pri poučevanju iz nekaterih novih aplikacijskih programov z uporabo vadnic z več spletnih mest. Učenci so ob poslušanju videa skoncentrirani, po videu pa vedno potrebujejo dodatno razlago.
- Med obdobjem pandemije smo uporabili več spletnih orodij za njihovo poučevanje in razlago. Eden od mojih kolegov je vsak dan izvajal ure matematike z videom. Snemal je vadnico in v tem videoposnetku so bila implementirana vprašanja, tako da si morajo učenci pozorno ogledati videoposnetek in odgovoriti na vprašanja, nato pa nadaljevati z videoposnetki.
- Nekaj mojih kolegov je uporabilo kratke videoposnetke, ki pa niso bili sami pripravljene, ampak pripravljene s spletnih strani, da bi svoje lekcije naredili bolj zanimive.
- Danes, ko obiskujem pouk v svoji šoli, vidim, da nekateri učitelji uporabljajo svoje videoposnetke, nekateri videoposnetke z interneta, nekateri pa žal ne uporabljajo nobene vrste videoposnetkov.
- Klasična metoda poučevanja brez vizualizacije nekako ne pritegne pozornosti današnjih učencev, saj so se zaradi vsakodnevne uporabe družbenih medijev osredotočili na vizualizacijo.
- Uporaba videoposnetkov med učnimi urami naredi lekcije učinkovitejše, vendar jim priprava, snemanje in tehnične spretnosti učiteljev ne dajejo vedno možnosti, da se pripravijo. Usposabljanje učiteljev, njihova potrebna izobrazba in potrebni tehnični pogoji bi spodbudili učitelje, da pripravijo lastne videe, to pa bi spodbudilo učence k večji koncentraciji, večjemu učenju in lažjemu razumevanju.
- Pozitiven učinek gledanja video vsebin izobraževalnega značaja sem kot starš videl pri svojih otrocih, ki z velikim zanimanjem spremljajo Natgeo, History, kot mlajši pa Da Vincija. Video vsebine iz teh (in podobnih) programov omogočajo učenje na zanimiv način, vsebinsko visoko kakovostno, zapakirano v kratkem času in tako učinkovito, da obdržijo pozornost gledalca (različne teme, razdelane glede na starost otroka). Menim, da ima televizija kot medij, ki vstopa v vsak dom, veliko moč in vpliv na vzgojo otrok (populacije), manjka pa kakovostnih izobraževalnih oddaj, narejenih po meri današnje generacije dijakov.
- Nekateri učitelji v času pandemije niso opustili poučevanja in so pogumno stopili pred televizijske kamere, čeprav na to vlogo niso bili zares pripravljene. V tistem obdobju se je ogromno učencev učilo le tako, ob spremljanju programa MTV TV in iz posnetih lekcij na platformi Eduino. Lepo bi bilo, če bi MTV še naprej pripravljale in predvajale tak program, vsekakor vsebinsko bogatejši in bolj profesionalno narejen. Enako menim glede snemanja lekcij za platformo Eduino.

- Osebno obožujem video kot del pouka – amaterski, spontan, dejavnosti pri pouku snemam, seveda z odobritvijo staršev, in jih objavljam v zaprti FB skupini. Na ta način imajo učenci možnost spremljati dejavnost doma, hkrati pa so starši obveščeni in na tekočem z dejavnostmi, ki jih izvajamo, kako se učimo, kako se družimo itd.
- Med pandemijo sem poučeval na Zoomu. Zame je bil to velik izziv in lepa izkušnja. Vsak dan sem se učil, se popravljaj, analiziral in iskal način, kako narediti jutrišnjo učilnico uspešnejšo od včerajšnje. Zame je bila olajševalna okoliščina starost učencev, 5. razred, ki so bolj samostojni, s pridobljenimi delovnimi navadami in zelo radovedni. Podprli so me učenci, starši in družina. Za nekatere učne vsebine smo uporabili YouTube videe, povabili goste v našo spletno učilnico ali pa se snemali sami.
- Pandemija nas je prisilila k drugačnemu učenju in nam pokazala, kaj je treba v izobraževalnem sistemu spremeniti/izboljšati.

Zato menim, da je potrebno usposabljanje pedagoškega kadra, ki bo razvijalo veščine ustvarjanja video posnetkov za potrebe poučevanja, z namenom kakovostnejšega poučevanja, bolj motiviranih učencev in uspešnejšega doseganja zastavljenih učnih ciljev.

VIRI:

- Cosic, Sl. Nastavni film u nastavi povijesti, zivot I skola, 2010 br. 24
- Film u nastavi (prirucnik za student-buduce nastavnike) (2017), Fondacija Fond B92, Beograd
- Филмска енциклопедија (ур. Анте Петерлиќ) (1986), Лексикографски завод „Мирослав Крлежа“, Загреб
- Miljanovic, N.(2002): Obrazovna tehnologija, Po-bijeda, Podgorica
- Mikic, K. (2002):Uloga I znacaj medija u zivotu deteta do deset godine starosti
- Metodika (casopis za teoriju i praksu u predskolskom, skolskom i visokolskolskoj izobrazbi),Sveuciliste u Zagrebu, Uciteljski fakultet, br.5,2002
- Zbornik uciteljske akademije u Zagrebu, Sveuciliste u Zagrebu, Vol 4.br.14 (151-163
- Tezak, St. (2002), Metodika nastave filma, Skoljska knjiga, Zagreb

2.1.2 Bolgarija

Uporaba video vsebin v izobraževalnem procesu v Bolgariji ni nova. V 50-ih in 70-ih letih 20. stoletja je bila široko uvedena tehnologija uporabe izobraževalnih filmov. Skoraj pri vseh predmetih so nastali izobraževalni filmi. Izraz »izobraževalni kino« v ožjem pomenu besede pomeni kinematografske projekcije, ki se uporabljajo le v procesu organiziranega izobraževanja. Pri teh projekcijah se reproducira avdiovizualno (avdio-vizualno) didaktično gradivo, najpogosteje kot del izobraževalnega programa. V sedemdesetih in osemdesetih letih se je pojavila izobraževalna televizija. Gre za usposabljanje s prizemnim izobraževalnim prenosom, obliko avdio-vizualnega učenja na daljavo. Dandanes je kinematografski film praktično neprimeren za uporabo v izobraževanju. Eden od sodobnih načinov shranjevanja informacij je video snemanje. Izdelan je v skladu z učnim načrtom in se uporablja tudi za optimizacijo izobraževalnega procesa. Pogosto se uporablja v bolgarskih šolah, zlasti med poukom na daljavo, saj ima velik vpliv na učence. Njihova sposobnost vzpostavitve in vizualnega razkrivanja notranjih in zunanjih povezav proučevanih predmetov, dejstev, pojavov z okoliško resničnostjo, s preteklostjo in prihodnostjo, zagotavljajo material za primerjavo, analizo in sintezo, ločijo glavno stvar na mestu. Prepričljivo pokažejo podrobnosti — zaradi vsega tega so video posnetki dragoceno orodje za učenje. Učna video snemanja lahko razdelimo na profesionalna (studijska) in domača (amaterska). Studijsko video snemanje je največkrat posnetek iz televizijske oddaje ali videa. Videoposnetkov nastaja vedno več, žal pa so številni med njimi, dobro tehnično izvedeni, pogosto premalo učinkoviti za uporabo v učnem procesu, saj pri pripravi učnega gradiva niso upoštevani psihološki, pedagoški in metodološki vidiki. Zato mora učitelj skrbno pristopiti k izbiri video filma za uporabo v otroškem občinstvu.

Ministrstvo za izobraževanje in znanost si prizadeva v tej smeri z oblikovanjem elektronske knjižnice www.eLearn.mon.bg, kjer je mogoče najti veliko izobraževalnih video posnetkov, ki pa premalo pokrivajo izobraževalno gradivo. www.ucha.se je platforma, ki se prav tako opira na video vsebine kot izobraževalni vir, vendar zahteva plačljivo naročnino, zaradi česar je premalo dostopna. Domači (amaterski) video posnetki so različni po vsebini in namenu. Sodobne mobilne naprave (telefoni, tablice) ponujajo možnosti za hiter in enostaven zajem videa. Učitelji v Bolgariji jih pogosto uporabljajo v svoji pedagoški praksi, na primer na študijskih potovanjih, ko obišejo mesta arhitekturne, zgodovinske in kulturne vrednosti.

Zaradi razvoja tehnologije je tehnika snemanja cenejša, kamere razširjene in priročne, digitalni fotoaparati in mobilni telefoni imajo možnost snemanja, zaradi česar je produkcija kratkega filma (video fragmenta) splošno dostopna. Raziskave razkrivajo, da se učenci bolje učijo prek različnih medijev, ne le z ustno razlago. Upoštevajoč, da so učenci sposobni osredotočiti pozornost 16-20 minut, lahko uporaba filmov pritegne njihovo pozornost dlje. Kratki filmi (video fragmenti) pri učencih spodbujajo razvoj pripovedovalskih in predstavitvenih sposobnosti. Učne metode so neposredne in posredne. Kot posredne metode sodijo raziskovanje in aktivno učenje. Usposabljanje s podporo video fragmentov lahko razumemo kot posredno metodo poučevanja. V okviru te izobraževalne metode poteka uporaba avdiovizualnih orodij za gledanje in snemanje kratkih filmov pod vodstvom učitelja, ki opravlja vlogo vodje skupine. Učitelj določi temo projekta priprave filma, učenci pa generirajo možne ideje za realizacijo. Kratki filmi so učinkoviti in uporabni. Izboljšajo pomnjenje in razumevanje ter podpirajo kreativno razmišljanje. Velika pomanjkljivost je pomanjkanje potrebne opreme in kompetenc učiteljev in študentov za pripravo in izvedbo. Iz vsega do sedaj povedanega lahko sklepamo, da se v bolgarski šoli video vsebine uporabljajo že dolgo in sledijo trendom v svetovnem izobraževanju. Bolgarski učitelji so pripravljeni diverzificirati svoje pedagoško delo, vendar nimajo vedno potrebnih orodij in kompetenc za ustvarjanje in uporabo video materialov kot didaktičnega orodja pri usposabljanju.

Viri:

Lazarova S., Lazarov L. Audio-visual and Information Technologies in Education. St. Cyril and Methodius", 2010.

Usage of Multimedia Visual Aids in the English Language Classroom: A Case Study at Margarita Salas Secondary School (Majadahonda) (2013)

<https://www.ucm.es/data/cont/docs/119-2015-03-17-11.MariaRamirezGarcia2013.pdf> -

Kabadayi L. The role of short film in education. - Procedia - Social and Behavioral Sciences

2.1.3 Slovenia

Zgodovina uvajanja IKT v Sloveniji sega v sedemdeseta leta prejšnjega stoletja. Računalništvo se kot izbirni predmet v slovenskih srednjih šolah pojavi leta 1971. Z razvojem računalništva in informatike se je razvijal tudi predmet. Delovno mesto je obvezno v vseh srednjih šolah z imenom Računalništvo in informatika (RAI). Hkrati z razvojem predmeta so potekale različne aktivnosti Zavoda RS za šolstvo, Ministrstva za šolstvo in šport ter pristojnih fakultet na področju razvoja pouka računalništva in informatike ter poučevanja drugih predmetov z uporabo računalnikov in drugih elementov IKT. Pouk računalništva v srednjih šolah v Sloveniji se je začel leta 1971 s projektom Uvajanje računalniškega opismenjevanja v srednje šole. To Slovenijo uvršča med pionirske države pri uvajanju IKT v izobraževalni proces. Tega leta so na izbranih šolah poučevali računalničarje, hkrati pa je potekal tečaj za bodoče učitelje računalništva v srednjih šolah. V letu 1972/73 se ga je udeležilo 20, v letu 1973/74 40, v naslednjem šolskem letu pa že 65 slovenskih srednjih šol. Število študentov računalništva je od začetnih 200 v prvem poskusnem letu 1971/72 naraslo na 2500 v šolskem letu 1974/75. Leta 1983 je bila vzpostavljena standardizacija strojne in programske opreme v slovenskih srednjih šolah.

Učni načrt je bil nazadnje vsebinsko in metodološko spremenjen s prenovo učnega načrta leta 1997/98. Projekt PETRA (začetek leta 1989) je začel uvajati uporabo računalnika v osnovnih šolah pri pouku slovenščine, umetnosti in tehniške vzgoje v 5. razredu. V prvem letu je v projektu sodelovalo 8 ljubljanskih osnovnih šol (Wechtersbach, 1993, 18), v letu 1994/95 pa je bilo v projekt vključenih že 175 osnovnih šol, pripravljala pa so se tudi gradiva za druge predmete (<http://vlado.fmf.uni-lj.si/educa/wcce/ro.htm>). S projektom so v šole uvedli več novosti: timski pouk (hkrati sta delovala dva učitelja - informatik - kasneje se je preoblikoval v organizatorja informacijskih dejavnosti - in učitelj spremljevalnega predmeta), sodelovalno učenje (učenci med seboj sodelovali v skupinah), učitelji, ki so poučevali druge učitelje, razvojne skupine itd.

Sistemske ukrepi za celovito uvajanje uporabe IKT v poučevanje in učenje so se začeli izvajati od leta 1994 dalje.

Osnove za smiselno in učinkovito uporabo sodobne tehnologije v izobraževanju je postavil Program Računalniškega opismenjevanja (program RO), ki je potekal od leta 1994 do 2000 in je bil podaljšan do leta 2006. Namen programa RO je bil zagotoviti:

- Strojna, komunikacijska in sistemska programska oprema VIZ Slovenije,
- usposabljanje učiteljev in ravnateljev za uporabo IKT pri poučevanju, predvsem didaktične programske opreme in e-gradiv na internetu, predvsem preko seminarjev in
- aplikativni razvojno-raziskovalni projekti na tem področju (Slovensko izobraževalno omrežje (SIO) s katalogom gradiv in dogodkov; redna dvoletna raziskava o stanju in trendih uporabe IKT v osnovnih in srednjih šolah; uporaba pristopov umetne inteligence pri odločanju); izdelava; razvojne dejavnosti na fakultetah ipd.)

Program RO je s sistemskimi ukrepi dejansko zagotovil sistemske spremembe, saj so potekala izobraževanja za vzgojitelje, učitelje in ravnatelje (vsaj 2 do 4 tisoč udeležencev letno), pa tudi opremljanje slovenskih srednjih šol z IKT in drugimi dejavnostmi brez večjih vrzeli (bolj ali manj intenzivno glede na letne proračunske možnosti) od leta 1994 do 2006. Prav tako je program RO že od vsega začetka spodbujal vodstva vrtcev in šol, da čim bolj celovito in sistematično pristopijo k načrtovanju in izvedbi informatizacije posameznih VIZ. . Od leta 1998 je na področju osnovnega šolstva sistemizirano delovno mesto računalniški operater - organizator informacijske dejavnosti (5 mio EUR letno; prej je bilo od leta 1995 financirano iz programa RO). Od leta 1995 v okviru RO poteka tudi redna promocija napredka in dosežkov doma in v tujini, predvsem odmevna letna mednarodna konferenca International Educational Computer Conference (MIRK).

Program RO je bil redno financiran iz državnega proračuna, od leta 2004 pa se je začelo sofinanciranje dejavnosti iz Evropskega socialnega sklada in Evropskega regionalnega sklada, kasneje pa so ministrstvo, javni zavodi in VIZ kandidirali tudi za sredstva iz drugih programov EU (Doživljenjski učenje, Erasmus+, Obzorje 2020 ...).

Slovenija je že od leta 1994 med vodilnimi državami na področju informiranja izobraževanja, kar redno dokazujejo mednarodne raziskave (npr. 2013: prva pri uporabi virtualnih učnih okolij; prva pri pripravi šolskih načrtov za informiranje; prva pri podpora vodstvu šole na informacijskem področju, med prvimi na področju usposabljanja in podpore učiteljem za didaktično uporabo IKT pri pouku, med prvimi pri zagotavljanju kakovostnih e-gradiv za učenje in poučevanje itd.). Raziskava je jasno pokazala, da je Slovenija med najuspešnejšimi na tistih področjih, ki so bila financirana iz projektov, ki smo jih pravzaprav izvajali frontalno, torej so lahko sodelovale vse šole in učitelji. Leta 2019 pa je raziskava pokazala drastičen upad in Slovenijo na nekaterih področjih (npr. usposabljanje in podpora vodij šol) potisnila celo na zadnje mesto, saj se aktivnosti na področju digitalnega izobraževanja že od leta 2015 ne izvajajo več celovito in tako šole, ravnatelji, učitelji niso več »čutili«, da je učinkovita uporaba IKT pri poučevanju in učenju med prednostnimi nalogami Slovenije.

Projekt E-izobraževanje (2009 – 2013)

Cilj projekta E-izobraževanje je bil organizacijsko in vsebinsko celovito in kakovostno nadgraditi obstoječe aktivnosti na področju informatizacije izobraževanja. Osnovni pogoj je bil, da so vsi dosednji rezultati in izkušnje osnovno izhodišče za preskok.

Vsi kadrovske viri in potenciali so vloženi v:

- na eni strani različni deležniki: javni zavodi, šole, univerze, pa tudi zunanji deležniki: podjetja, nevladne organizacije itd.
- na drugi strani različne »tipe« sodelavcev: vodje, koordinatorji, člani razvojnih skupin, multiplikatorji in mentorji/svetovalci, organizatorji,
- učne vsebine (programska oprema, aplikacije, e-gradiva in drugi pripomočki),
- seminarske programe in seminarska gradiva ter ob upoštevanju novih trendov v izobraževanju učiteljev, ravnateljev ROID in drugih strokovnih sodelavcev, kot so delavnice, svetovanja na kraju samem in druga didaktična podpora ter tehnična pomoč izobraževalnim ustanovam,
- E-skupnosti za horizontalne in vertikalne aktivnosti itd.

Projekt je načrtovan in dosežen:

- standardi e-kompetenc za učitelje, ravnatelje (vodstva šol) in računalničarje,
- spletno okolje za izmenjavo informacij med vsemi deležniki na področju digitalnih kompetenc in izobraževanja učiteljev,
- optimalna opremljenost z ustreznim znanjem za uporabo informacijske in komunikacijske tehnologije,

smernice za razvijalce in izvajalce usposabljanj za zagotavljanje skladnosti izobraževalnih programov s standardi e-kompetentnega učitelja, ravnatelja in računalničarja,

- podpora učiteljem in šolam s svetovanjem o (smiselni, pedagoški) uporabi IKT
- in matrika informatiziranih aktivnosti VIZ z definiranimi nalogami.

Vzpostavljen je bil tudi skupni e-center kot enotna vstopna točka za šole in kot koordinacijski center za aktivnosti vseh projektov, saj je predvsem obsežnost projektov zahtevala usklajeno in usklajeno vodenje in usmerjanje (slika 1).

Naloge e-centra so bile:

- vodenje projekta: usklajeno načrtovanje in izvajanje vseh aktivnosti posameznih sklopov projekta,
- enotna vstopna točka za vse VIZ in stranko,
- poročanje, nadzor, vrednotenje projekta,
- skupno usposabljanje vseh izvajalcev in sodelavcev,
- načrtovanje, izgradnja, vzdrževanje in upravljanje informacijskega sistema
- promocija projekta,
- sodelovanje z drugimi projekti in vsemi aktivnimi udeleženci na področju informatizacije izobraževanja,
- v okviru e-centra so bile načrtovane, potrjene in usklajene aktivnosti projekta e-izobraževanje (E-kompetentni učitelj in E-podpora).

V času tega izobraževanja učiteljev je bilo na portalu sio.si aktivnih več kot 9000 e-gradiv, ki so nastala v okviru projekta e-izobraževanje. Materiale smo iskali z iskalnikom. Urejanje gradiv je potekalo na primarni ravni, kjer so uredniki urejali e-gradiva s svojega strokovnega področja. V uredniškem odboru smo bili zbrani vsi uredniki. Uredništvo je bilo povabljen in izbrano med strokovnjaki z različnih področij, eden od pogojev pa je bil, da so uredniki že avtorji e-gradiv.

Projekt e-izobraževanje je na portalu SIO objavil vse pomembne podatke, število uporabnikov SIO pa se je iz leta v leto povečevalo. K temu je v veliki meri prispevala izvedba seminarjev in posvetov v okviru projekta E-šolstvo ter aktivna promocija portala vseh sodelavcev projekta E-šolstvo. K velikemu obisku je prispevalo tudi veliko dnevno aktualnih novic s področja informatizacije izobraževalnih ustanov. SIO je postal enotna vstopna točka do aktualnih informacij s področja IKT za vse pedagoške delavce v slovenskih šolah. V okviru projekta e-izobraževanja je bilo prisotno močno zavedanje, da brez ažurnih informacij, brez systemskega pristopa (kar projekt e-izobraževanja zagotovo je) in brez neposrednega dela na terenu niti ena točka oz. vstop ne bi imel perspektive.

V zadnjih mesecih projekta e-izobraževanje je bilo povprečno število dnevnih obiskov na dan med 5.000 in 9.000. Na vrhuncu je bilo preko 11.000 dnevnih obiskovalcev, kar je bil več kot dober rezultat za izobraževalni portal v letu 2013.

Urejanje portala (tehnično in vsebinsko) sta izvedla projekt E-šola in ARNES.

Ministrstvo je v letih 2006-2010 objavilo 3 javne razpise za razvoj in uvedbo e-gradiv (vrtci, osnovne šole, gimnazije oziroma srednje šole, poklicne in strokovne šole, višje šole, šole in zavodi za izobraževanje otrok in mladostniki s posebnimi potrebami).

Aktivnosti v projektu so bile predvsem razvoj novih ali nadgradnja obstoječih pristopov poučevanja in učenja ter v ta namen razvoj novih ali nadgradnja obstoječih e-gradiv ter zagotavljanje e-skupnosti za izmenjavo izkušenj pri njihovi uporabi ter tudi zagotavljanje usposabljanja, tehnična in didaktična podpora uporabnikom in tudi promocija rezultatov. Na treh javnih razpisih je bilo izvedenih 128 projektov. Izdelanih je bilo 120 obsežnejših e-gradiv, ki so v večji meri še vedno dostopna pod licenco Creative Commons (nekomercialna). Po letu 2010 pa e-gradiva večinoma niso bila vsebinsko niti tehnološko posodobljena, čeprav so še vedno v uporabi. Med njimi je gradivo USTVARJANJE VIDEO ZAPISOV.

V mesecu širjenja uporabe e-gradiv je sodelovalo več kot 2300 učiteljev iz 237 šol, ki so predvsem preizkušali in uvajali uporabo e-gradiv na internetu in drugih e-gradiv (didaktične programske opreme, interna gradiva šol in učiteljev, enciklopedije, Wiki itd.).

Na vsaki sodelujoči šoli so vsaj trije učitelji oziroma profesorji začeli uporabljati nova e-gradiva ter druge e-vsebine in orodja na svetovnem spletu, s čimer so dvignili raven uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) pri pouku in o tem poročali v začetku decembra 2008 in tudi na spletni strani šole. V ta namen je sodelujoča šola tem učiteljem nudila podporo, in sicer vodja projekta in morebitni drugi sodelavci projekta, ki so omenjene 3 učitelje spodbujali, jim svetovali, predstavljali nove didaktične možnosti, nudili strokovno podporo ter sodelovali pri pripravi in izvedbi projekta. Pouk je uporabljal nova e-gradiva itd. V projektu je bilo sofinancirano delo sodelavcev v projektu, ki so nudili podporo učiteljem, predavanja avtorjev e-gradiv učiteljem. Delo učiteljev pri izvajanju pouka z e-gradivi ni bilo posebej financirano, ker sodi v okvir njihovega rednega dela. Financirano pa je bilo njihovo avtorsko delo: priprava in objava študije primera uporabe e-gradiv in mnenja o e-gradivih.

V letu 2011 je potekal pilotni projekt, v okviru katerega so nastala priporočila za izdelavo e-učbenikov (september 2011; Zavod RS za šolstvo) z naslovom Izhodišča za izdelavo e-učbenikov (Kreuh, Kač in Mohorčič, 2011), kar naj bi prispevalo k večji usklajenosti pri pripravi in potrjevanju e-učbenikov v slovenskih šolah. V okviru projekta je bila načrtovana izdelava 7 e-učbenikov kot nadgradnja e-gradiv, na koncu pa so bili potrjeni 3 e-učbeniki (Tehnika in tehnologija 6, 7 in 8; <https://eucilnica.digied.si/tečaj/view.php?id=36>).

V projektu e-Šolska torba so za učence, učitelje in druge zainteresirane razvili:

19 e-učbenikov za 8. in 9. razred osnovne šole ter 1. letnik gimnazije: za slovenščino, angleščino kot 1. tuji jezik in nemščino kot 2. tuji jezik, geografijo, glasbo in likovno umetnost. Učbenika sta interaktivna, zajemata celoten učni načrt za posamezen razred in vključujeta lastnosti učbenika in delovnega zvezka (potrjena s strani Strokovnega sveta RS, prosto dostopna vsem zainteresiranim uporabnikom, delujeta na vseh operacijskih sistemih in na vse mobilne in stacionarne naprave). Razvoj interaktivnih učbenikov za družboslovne predmete temelji na didaktičnih izhodiščih in usmeritvah ter tehničnih in organizacijskih izhodiščih za pripravo interaktivnih učbenikov, ki so bila pripravljena v projektu E-učbeniki za naravoslovne predmete v osnovni šoli.

Program nadaljnje vzpostavitve IKT infrastrukture v izobraževanju - SIO-2020 (2016 - 2020)

V letu 2016 je Arnes pričel z izvajanjem štiriletnega Programa nadaljnje vzpostavitve IKT infrastrukture v izobraževanju, skrajšano Slovensko izobraževalno omrežje – 2020 ali SIO-2020. V okviru programa bo sofinancirana izgradnja brezžičnih omrežij in nakup IKT opreme za izobraževalne ustanove. Program se je izvajal s tremi med seboj povezanimi aktivnostmi:

1. gradnja brezžičnih omrežij,
2. nakup nove opreme (IKT),
3. razvoj e-storitev in e-vsebin.

Gradnja zmogljivih in varnih brezžičnih omrežij skupaj z nakupom IKT opreme sledi usmeritvam ter razvoju in rezultatom sorodnih projektov, ki uvajajo inovativne metode poučevanja (Pedagogika 1:1) ter razvijajo e-vsebine in e-storitve v oblaku za uporaba pri pouku (E-šolska torba). S tem je na VIZ vzpostavljena potrebna e-infrastruktura, ki predstavlja tehnološko stanje oziroma ustrezno okolje za inovativne učne prakse.

Pri tem je pomembno, da je oprema VIZ načrtovana trajnostno, saj je potrebno opremo (tako komunikacijsko kot IKT odjemalce) vzdrževati in posodabljati ter skrbeti za zamenjavo zastarele opreme.

Projekt Inovativni javni zavod (2016 - 2018)

V okviru projekta IJZ je bilo v ponudbo seminarjev (v aplikaciji KATIS) na področju Načini izboljšanja učnih dosežkov vključenih 20 e-izobraževalnih seminarjev, 5 samoocenjevalnih seminarjev in 4 delavnice. V ospredju so bile didaktične strategije in aktivni pouk za pridobivanje znanja na posameznih področjih in predmetih z učinkovitim povezovanjem informacijsko-komunikacijske tehnologije in učenja po načelih formativnega spremljanja in dela z ranljivimi skupinami.

Mednarodni projekt MENTEP, Erasmus+ (2015 – 2018)

V okviru projekta MENTEP je bila v 13 evropskih državah preverjena systemska rešitev za merjenje pedagoških digitalnih kompetenc učiteljev ter način uvajanja tega merjenja in oblikovanja strokovnih usposabljanj za uporabo IKT, s čimer je učiteljem omogočeno vrednotenje in spremljanje njihove digitalne kompetence za izboljšanje kakovosti izobraževanja. Digitalne kompetence so opredeljene kot sposobnost uporabe IKT na poklicnem ali delovnem področju s sposobnostjo pedagoškega in didaktičnega presojanja ter zavedanja učinkov na učne strategije pri takšni uporabi. Spletna stran projekta MENTEP je dostopna na <https://www.zrss.si/mentep>.

V okviru projekta MENTEP je nastal tudi portal ekosistem, ki je namenjen podpori strokovnega razvoja vzgojiteljev, učiteljev in ravnateljev na področju pedagoških digitalnih kompetenc. Na portalu dostopate do zavihka Samopreverjanje, kjer dostopate do spletnega orodja POT OS. Po opravljeni samoevalvaciji učitelji spoznajo, katere so njihove močne in šibke strani pri uporabi IKT. Kompetenčna področja ponujajo različne možnosti strokovne rasti za področje, ki ga posameznik želi izboljšati. Pripravljene so različne vrste izobraževanj in različni digitalni viri iz škatle.

Mednarodni projekti ATS 2020 - Assessment of Transversal Skills (2015 - 2018) in Assessment of Transversal skills on STEM - ATS STEM (2018 - 2021), Erasmus + Formativno spremljanje in vrednotenje transverzalnih spretnosti z IKT je projekt, v katerem so raziskovali možne odgovore na krovni vprašnji:

- Kako naj formativno spremljam in evalviram razvoj nekaterih transverzalnih spretnosti svojih učencev z uporabo različnih orodij IKT (in razvojnega e-portfelja)? in
- Kako naj študente opolnomočim za načrtovanje, spremljanje in vrednotenje lastnega napredka v teh spretnostih?

Temeljni namen projekta ATS 2020 je torej uvajanje sodobnih pristopov k spodbujanju razvoja ter k spremljanju in vrednotenju transverzalnih veščin, ki se v različnih kontekstih imenujejo različno (npr. evropske ključne kompetence, veščine 21. stoletja itd.). Ena od teh so digitalne veščine, ki smo jih smiselno vključili v projekt spodbujanja razvoja veščin, kot je npr. sodelovanje in komunikacija, kritično mišljenje, samorefleksija in samoregulacija, delo z viri, ustvarjalnost, učenje učenja itd. V ta namen so uporabili formativno spremljanje z uporabo razvojnega e-folija. Ključno raziskovalno vprašanje projekta ATS STEM je analiza možnosti digitalnega spremljanja in vrednotenja pri pouku naravoslovja, tehnike in matematike. Projekt zato daje velik poudarek na razvoj in uporabo učinkovitih možnosti za digitalno spremljanje in vrednotenje razvoja transverzalnih veščin in kompetenc na področju MINT/STEM (tudi z vidika uporabnosti digitalnih orodij) ter na beleženje in reševanje iz tega izhajajočih izzivov.

Projekt NA-MA POTI (2017 - 2022)

Digitalna tehnologija je smiselno vključena v vse gradnike naravoslovne in matematične pismenosti, še posebej v 2. gradnik obeh pismenosti: uporaba IKT pri modeliranju pri matematičnem opismenjevanju in uporaba IKT kot podpora eksperimentalno raziskovalnemu delu pri naravoslovnem opismenjevanju.

Naloga DT RAP ICT Authentic Problem Solving Task Team se osredotoča na preišljen medpredmetni razvoj digitalne pismenosti v okviru vseh pismenosti, s poudarkom na avtonomni uporabi IKT za reševanje problemov in algoritemsko razmišljanje.

Projekt CTMT - Računalniško razmišljanje in matematično razmišljanje: digitalna pismenost v učnih načrtih matematike (2019 - 2022)

Mednarodni projekt CTMT išče načine za integracijo računalniškega in matematičnega razmišljanja v kurikulum. Vključenih je pet slovenskih šol, na mednarodni ravni sodeluje osem držav. Z aktivnostmi v projektnih šolah se bodo razvijali modeli didaktičnih pristopov, ki vključujejo razvoj računalniškega mišljenja v razvoj matematičnega mišljenja pri pouku matematike. Namen projekta je oblikovati priporočila za oblikovanje kurikuluma v kontekstih in preveriti ustreznost v mednarodnem kontekstu. V projektu bo izvedena analiza znanstvenih in strokovnih virov, na podlagi katere bo oblikovano mnenje o razmerju med računalniškim in matematičnim mišljenjem v izobraževalnem procesu.

Mednarodni projekt Izobraževanje za digitalno državljanstvo (2019 - 2020), Svet Evrope Zavod RS za šolstvo v sodelovanju s Svetom Evrope vodi mednarodni projekt Izobraževanje za digitalno državljanstvo. Namen projekta je učitelje seznaniti z desetimi področji digitalnega izobraževanja in preizkusiti pristope k učinkoviti uporabi tehnologij, ki temeljijo na spodbujanju državljanske zavesti, spoštovanja človekovih pravic in demokratične kulture. Pri tem učitelje usmerjamo k učinkovitemu in pozitivnemu odnosu pri uporabi digitalne tehnologije, aktivnemu in odgovornemu sodelovanju v različnih skupnostih, vseživljenjskemu učenju v različnih izobraževalnih okoljih, formalnih in neformalnih, ter ohranjanju demokracije in varovanju človekovih pravic. Projekt bo zgradil mrežo 200 evropskih šol iz 20 držav za izobraževanje za digitalno državljanstvo. V Sloveniji sodeluje 10 osnovnih in srednjih šol.

IZOBRAŽEVANJE NA DALJAVO

V zadnjih treh letih so vse založbe, ki izdajajo učbenike in delovne zvezke, naredile velik korak v produkciji izobraževalnih videov in drugih interaktivnih gradiv. Učitelj, ki izbira učbenike, ki jih bo uporabljal za poučevanje, se pogosto sam odloči in izbere založnika, ki ponuja več podpore za učna gradiva. Založbe torej kar tekmujejo med seboj, katera bo tudi na tem področju ponudila več.

Založbe so razvile kakovostna e-gradiva (video izrezke, interaktivne vaje, kvize, zvočne posnetke ipd.) za vsa področja poučevanja. Uporaba teh materialov je tako enostavna, da za njihovo uporabo ne potrebujete posebnega računalniškega znanja. Velika večina učiteljev torej uporablja ta gradiva. Učitelj ima na voljo bogat nabor pripomočkov, ki jih vključi v pouk. Gre za kratke videe (do 3 minute), ki zajamejo bistvo in jih učitelj lahko uporabi kot uvodno motivacijo, popestritev, dodatno razlago ali ponovitev snovi. Konkurenca med založbami je zelo velika, zato se vse trudijo, da bi k uporabi njihovega gradiva privabili čim več učiteljev. Materialna baza se je prav zaradi tega zelo povečala, zato je stanje v Sloveniji na visoki ravni.

Internet je vseprisotno komunikacijsko omrežje informacijskih virov, ki temeljito spreminja način delovanja sodobne družbe z enostavnim dostopom do različnih vsebin in storitev. V globaliziranem svetu pomeni izjemno učinkovito komunikacijsko sredstvo za prost pretok informacij, ki je bistveno spremenilo komunikacijsko podobo sodobnega sveta, zato dostop do interneta in uporabo njegovih storitev na splošno razumemo kot človekovo pravico 21. stoletja.

PRIMER UPORABE VIDEO POSNETKOV PRI POUKU

Pri četrtkovem pouku osnovne šole uporabljamo delovne zvezke Rokus. Delovni zvezek je dopolnjen z video in zvočno podporo.

Posnetek Babica in Nika je bil uporabljen pri pouku slovenščine. Uporabljena je bila na začetku šolske ure, ko smo se pogovarjali o razliki med knjižnim in neknjižnim jezikom.

[https://api.izzi.digital/preview/page/263827?
token=92500b69e8a31d5ebf08751146ad517e](https://api.izzi.digital/preview/page/263827?token=92500b69e8a31d5ebf08751146ad517e)

VSEBINA

Prikazuje srečanje deklice Nike in njene babice. Nika je na poti v glasbeno šolo in sreča babico, ki se ravno vrača s tržnice. Babica jo povabi k sebi domov, Nika ji obljubi, da pride po glasbeni šoli. Nato bo z dedkom odigrala partijo šaha. Nika se vljudno poslovila od babice.

Cilji, ki smo jih zasledovali pri tej dejavnosti:

Učenci so:

- govorili o svojih komunikacijskih izkušnjah in vljudnem pogovoru,
- gledali, razumeli, doživljali, povzemali in vrednotili neformalni in uradni pogovor,
- primerjali posnete pogovore in povzeli značilnosti neformalnega in formalnega pogovora,
- razumeli, uporabljali in ponazarjali jezikovni izraz sogovornik,
- ozaveščali rabo knjižnega in neknjižnega jezika v pogovoru,

- prepoznali ustrezne pozdrave in nagovore ter tikanje in vzklikanje v danih okoliščinah,
- sodelovali v igri vlog (v uradnem pogovoru) in ocenili odigrane pogovore,
- komunicirali neverbalno (razumeli in cenili vidne in slušne spremljevalce govora),
- se vživeli v nove komunikacijske situacije,
- bili ustvarjalni,
- bili kulturni,
- uporabljali znanje v vsakdanjem življenju.

Tovrstni videoposnetki založbe, po katerih delovnih zvezkih delamo v šoli, popestrijo pouk. Učenci so postavljeni v situacijo, ki jo bolje razumejo, saj primere najprej vidijo na traku. Nato drug z drugim odigrajo podoben pogovor. Posnetek si ogledamo tudi večkrat, saj v njem opazujemo npr. vljudnostno pozdravljanje, knjižni – neknjižni jezik, ugotavljamo, kdo je sogovornik, opazujemo, ali je prisotno vpitje ali tikanje ... Učenci vadijo nastopanje pred skupino, saj v igri vlog pozabijo, da nastopajo in so bolj sproščeni.

Po ogledu videa nadaljujemo z reševanjem nalog v delovnem zvezku.

Učencem so zelo všeč kratki videi, ki jih predvajam med poukom. Založba Rokus - Klett ima močno video podporo za učno snov pri vseh predmetih. Opažam, da si učenci učno snov bolje zapomnijo, če si ogledajo video posnetek. Podrobnosti s posnetkov, ki jih omenjajo, ostanejo v njihovem spominu veliko dlje, kot če o njih le govorimo.

V službi redno uporabljam vse dostopne video vsebine, ki so na voljo (sicer za doplačilo). Skoraj ne mine dan, ko bi v šoli gledali kratke filmčke. Največ pri predmetu Naravoslovje in tehnika, družba, slovenščina in glasba.

V osemdesetih letih so šole začele intenzivno vključevati IKT v svojo opremo. Začelo se je usposabljanje učiteljev, ki do tedaj na fakulteti še niso dobili ustrezne izobrazbe. Izvedli so nov predmet računalništvo in na šoli uvedli novo delovno mesto, specialist za računalniško podporo. Po letu 2000 je IKT z intenzivnim širjenjem dostopa do interneta dosegla velike spremembe.

V prvem obdobju se je Slovenija med državami visoko uvrščala po dostopnosti IKT v šolah, opremi, izbirnih predmetih za učenje računalništva in usposabljanju učiteljev za vključevanje računalnikov v pouk. Že leta 2006 je mednarodna raziskava uporabe IKT v izobraževanju SITES opozorila na vrsto problemov (Law, Pelgrum, Plomp, 2008).

Šole v Sloveniji so bile nadpovprečno (v primerjavi z drugimi državami) dobro opremljene z računalniki in drugimi napravami, kot so digitalni fotoaparati, vendar je bila njihova uporaba šibka. Čeprav so bile računalniške učilnice dobro opremljene, so učenci težko prihajali k pouku. Delež računalnikov na učenca v šoli je bil nizek. Računalniki v učilnicah, ki so bili namenjeni učiteljem, so postajali zastareli, v hitrem razvoju operacijskih sistemov šole niso mogle vedno slediti najnovejšim različicam opreme. Iz raziskovanja praks uporabe IKT v šolah smo ugotovili, da se v Sloveniji odvija zelo malo inovativnih projektov, še posebej zelo malo pri rednem pouku. Kljub takrat prejeti Nacionalni strategiji e-učenja 2006–2010, ki je pomen uporabe IKT preusmerila z učenja IKT na uporabo IKT pri učenju, so šole poročale, da ne uporabljajo IKT oziroma v veliko manjšem obsegu kot drugje za sledenje napredka učencev, preverjanje znanja in komunikacijo s starši, predvsem da ne potrebujejo dodatnega usposabljanja učiteljev za uporabo IKT v izobraževanju in vključevanje IKT v delo šole. V primerjavi z drugimi državami je delež slovenskih šol, ki so izjavile, da potrebujejo usposabljanje, najnižji med državami.

Raziskave so pokazale, da je do leta 2000 je imela Slovenija primerljive rezultate z razvitejšimi državami v Evropi, predvsem na področju uporabe pri pouku (matematika, slovenščina, geografija). Na ministrstvu za izobraževanje razlog za dober rezultat ocenjujejo predvsem v celovitosti projekta, ki je hkrati poskrbel za opremljanje šol (strojna oprema, lokalna omrežja in internet), usposabljanje učiteljev za opremo, ki je bila v šoli ter za nadaljnji razvoj in raziskave. V zadnjih letih se je razlika med državami zmanjšala, saj so druge države (izpostavljene so Madžarska, Estonija, Češka) opremile šole in usposobile učitelje z jasno vizijo in strategijo. Pri tem jih je vodilo dejstvo, da lahko informacijsko-komunikacijske tehnologije pomembno prispevajo k modernizaciji pouka, kjer učitelj iz posredovalca znanja postane koordinator in usmerjevalnik znanja ter učence usmerja k ustreznemu vrednotenju informacij, ki jih prejmejo v različnih oblikah.

Internet je vseprisotno komunikacijsko omrežje informacijskih virov, ki temeljito spreminja način delovanja sodobne družbe z enostavnim dostopom do različnih vsebin in storitev. V globaliziranem svetu pomeni izjemno učinkovito komunikacijsko sredstvo za prost pretok informacij, ki je bistveno spremenilo komunikacijsko podobo sodobnega sveta, zato dostop do interneta in uporabo njegovih storitev na splošno razumemo kot človekovo pravico 21. stoletja.

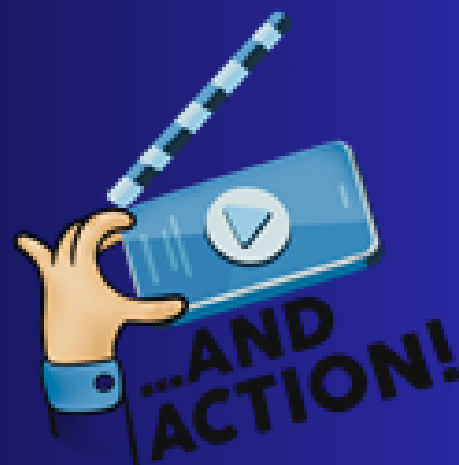

V zadnjih petih letih so vse založbe, ki izdajajo učbenike in delovne zvezke, naredile velik korak v produkciji izobraževalnih videov in drugih interaktivnih gradiv. Učitelji, ki izbirajo učbenike, ki jih bodo uporabljali za poučevanje, se pogosto odločijo sami in izberejo založnika, ki ponuja več podpore za izobraževalna gradiva. Založbe torej kar tekmujejo med seboj, katera bo tudi na tem področju ponudila več.

Založbe so razvile kakovostna e-gradiva (video izrezke, interaktivne vaje, kvize, zvočne posnetke ipd.) za vsa področja poučevanja. Uporaba teh materialov je tako enostavna, da za njihovo uporabo ne potrebujete posebnega računalniškega znanja. Velika večina učiteljev torej uporablja ta gradiva. Učitelj ima na voljo bogat nabor pripomočkov, ki jih vključi v pouk. Gre za kratke videe (do 3 minute), ki zajamejo bistvo in jih učitelj lahko uporabi kot uvodno motivacijo, popestritev, dodatno razlago ali ponovitev snovi. Konkurenca med založbami je zelo velika, zato se vse trudijo, da bi k uporabi njihovega gradiva privabili čim več učiteljev. Materialna baza se je prav zaradi tega zelo povečala, zato je stanje v Sloveniji na visoki ravni.

Viri:

Japelj Pavešič, B., Peršolja, M., Špegelj Razbornik, A. (2020). Zaostajanje uporabe IKT za poučevanje v slovenskih osnovnih in srednjih šolah. Pedagoški inštitut.

2.1.4 Španija

Izobraževalni videi kot didaktični vir za poučevanje

Pojavnost IKT pri poučevanju v španskem osnovnem izobraževanju in srednji šoli. Kratka študija in nekaj zaključkov.

Uvod

Izobraževalni video je didaktični vir, ki ga že vrsto let uporabljajo učitelji za poučevanje različnih tem, pravzaprav obstajajo avtorji, kot sta Bergmann in Sams, ki sta video uporabljala kot didaktični vir za druženje vsebine s svojimi učenci in od to gradi znanje. [1] Zahvaljujoč znanstvenemu napredku, ki se je razvil v zadnjih letih, je človeško bitje prek IKT (informacijske in komunikacijske tehnologije) lahko dostopalo do vseh vrst informacij po vsem svetu, preko računalnika, ki ga posreduje internet, možen dostop do informacij; omenjene informacije najdemo v videih, avdio-posnetkih ali besedilih. Poleg tega uporaba "tehnologij spodbuja participativno vedenje, iz medijske vzgoje pa jih je treba spodbujati"[2]. Video ima zmožnost pripovedovanja zgodb ali posredovanja informacij skozi zaporedje slik in zvokov [3], njegova segmentacija pripovedi je lahko kratkotrajna in dolga, čeprav se najbolj uporablja kratka pripoved, videoposnetek in izobraževalni videi, primer kratke vizualne pripovedi in skozi njih se posredujejo informacije, ki od gledalca zahtevajo kratko pozornost.

Pred leti, ko smo govorili o »novih informacijskih tehnologijah in komunikacijah«, se nismo zavedali, kako bo izraz »novo« hitro izginil iz tega pojmovnega okvira. Pravzaprav je bil namen te tehnologije povezati z izobraževalnim področjem in upravičevati skoraj nujno potrebo po »povezavi« šole z družbeno realnostjo. In video je bil pomemben sestavni del te nove vizije tehnologije, ki se uporablja v učilnicah. Videoposnetki so v zadnjih desetletjih postali priljubljeno orodje v izobraževanju, saj zagotavljajo privlačen in interaktiven način za naučite se. V španskem osnovnem izobraževanju in srednjih šolah se videoposnetki pogosto uporabljajo kot učno orodje za podporo poučevanju različnih predmetov. Ta članek projekta ....and Action! bo raziskal uporabo videov kot učnega orodja v španskem osnovnem izobraževanju in srednji šoli. Ta inovativna težnja sega v zadnja desetletja 20. stoletja.

Uporaba izobraževalnih filmov in videoposnetkov se je v Španiji razširila šele v 70. in 80. letih 20. stoletja z uvedbo formata VHS. Pred tem so bila izobraževalna gradiva običajno posredovana s tradicionalnimi sredstvi, kot so učbeniki, predavanja in pouk na tabli.

Kot rečeno, je bilo v petdesetih in šestdesetih letih prejšnjega stoletja nekaj zgodnjih poskusov uporabe filma in videa v izobraževanju, zlasti v visokem šolstvu. Po nekaterih virih so univerze, kot sta Univerza v Salamanci in Univerza v Valencii, začele uporabljati film kot učno orodje v poznih petdesetih letih prejšnjega stoletja, predvsem za predmete, kot so umetnost, zgodovina in literatura.

Vendar je pomembno opozoriti, da je bila ta zgodnja uporaba video tehnologije omejena in ni bila široko sprejeta v celotnem izobraževalnem sistemu. Pomanjkanje dostopa do video tehnologije, skupaj s konzervativnim izobraževalnim sistemom, ki je počasi sprejemal nove metode poučevanja, je pomenilo, da je video postal pomembno orodje za izobraževanje v Španiji šele veliko pozneje.

Najprej kratka opomba za razvrstitev videoposnetkov med izobraževalna orodja. Po mnenju M. Cebriána (1987) [4] lahko videoposnetke razvrstimo v štiri različne vrste: kurikularni, ki so zasnovani posebej za učni načrt določenega predmeta; kulturno razširjanje, katerega namen je predstaviti določene kulturne vidike širšemu občinstvu; znanstveno-tehnične, ki ponujajo vsebine, povezane z napredkom znanosti in tehnologije ali razlago fizikalnih, kemijskih ali bioloških pojavov; in izobraževalne video posnetke, ki niso narejeni posebej za poučevanje, ampak se lahko uporabljajo kot didaktični viri s posebnim izobraževalnim namenom.

Obdobje med letoma 1970 in 1989 je bilo obdobje pomembnega tehnološkega napredka v Španiji in uporaba videa kot učnega orodja je v tem času postala bolj razširjena.

Ena študija, ki ponuja vpogled v uporabo videa v izobraževanju v Španiji v tem obdobju, je »Izzivi ITC za spremembo v izobraževanju« [5]. Ta študija, objavljena v *Journal of Educational Media*, je preučila uporabo video tehnologije v španskih šolah v zadnjih desetletjih.

Glede na študijo je uporabo videa v izobraževanju v Španiji v osemdesetih letih prejšnjega stoletja vodilo več dejavnikov, vključno z vse večjo dostopnostjo video tehnologije, vse večjim zanimanjem za avdiovizualne medije in željo po posodobitvi izobraževalnega sistema. Študija je pokazala, da je bil video uporabljen v različnih izobraževalnih kontekstih, vključno z inštrukcijami v razredu, usposabljanjem učiteljev in izobraževanjem na daljavo.

Druga študija, ki ponuja vpogled v uporabo videa v izobraževanju v Španiji v tem obdobju, je. »Uporaba digitalnih orodij v angleški učilnici v Španiji« avtorja Juan Rubio Antonio Danie in García Conesa Isabel María [6]. Ta študija, objavljena v Journal of Educational Technology & Society, je preučevala uporabo videa in drugih avdiovizualnih medijev v poučevanju tujih jezikov v španskih šolah v sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja.

Uporaba avdiovizualnih medijev pri poučevanju tujih jezikov v Španiji ni bila zelo razširjena, čeprav se je vse bolj priznavalo potencialne koristi teh tehnologij za učenje jezikov. Glede na študijo je bil video v glavnem uporabljen kot dopolnilno orodje k učbenikom in drugim učnim virom pri pouku tujih jezikov. Učitelji so pokazali pozitiven odnos do vključevanja videa v razred, saj je pripomogel k spodbujanju angažiranosti in motivacije med učenci.

Na splošno te študije kažejo, da se je uporaba videa v izobraževanju v Španiji znatno povečala v sedemdesetih in osemdesetih letih 20. stoletja zaradi kombinacije tehnološkega napredka, kulturnih dejavnikov in želje po posodobitvi izobraževalnega sistema.

Novo tisočletje je pomenilo napredek na tem področju. V zadnjem desetletju 20. stoletja je bilo obdobje znatne rasti tehnologije in digitalnih medijev, uporaba videa kot učnega orodja pa se je v tem času še naprej razvijala.

Študija, ki ponuja vpogled v uporabo videa v izobraževanju v Španiji v tem obdobju, je "IKT v sodelovalnem učenju v učilnicah primarnega in srednješolskega izobraževanja" García-Valcárcel-Muñoz-Repiso, Ana, Basilotta-Gómez-Pablos, Verónica in López-García, Camino [7].

Ta študija, objavljena v Comunicar, iberoameriški reviji za znanstveno razširjanje, je preučevala uporabo video produkcije kot pedagoškega orodja v programih izobraževanja učiteljev v Španiji v zadnjem desetletju prejšnjega stoletja. Video produkcija je bila uporabljena kot način za krepitev angažiranosti, motivacije in veščin kritičnega mišljenja študentov ter za spodbujanje refleksije in samoocenjevanja. Študija je pokazala, da se video produkcija najpogosteje uporablja v programih izobraževanja učiteljev kot način za razvoj praktičnih veščin in zagotavljanje priložnosti za sodelovalno učenje. Opredeljuje, da "digitalne tehnologije ponujajo nove priložnosti za učenje v vse bolj povezani družbi, v kateri je učenje dela z drugimi in sodelovanje postalo izjemno pomembna veščina."

Druga študija, ki daje nov pogled na uporabo videa v izobraževanju v Španiji v tem obdobju, je "Digitalna kompetenca in izgradnja osebnih učnih okolij kot izzivi visokega šolstva" Cristóbal Suáreza-Guerrera in Francisca Luisa Gutiérreza-Martína [8]. Ta študija, objavljena v knjižici »Izzivi izobraževanja v času sprememb« Univerze v Valenciji (2016), je proučevala uporabo spletnih video predavanj v visokem šolstvu v Španiji v konec 20. stoletja.

Glede na študijo so bila »spletna video predavanja uporabljena predvsem kot dodatek k tradicionalnemu pouku v učilnici in so bila obravnavana kot način za povečanje prilagodljivosti in dostopa do gradiva za tečaj. Študija je pokazala, da so imeli študenti, ki so uporabljali spletna video predavanja, večjo stopnjo angažiranosti in motivacije ter da so uporabo video predavanj na splošno pozitivno sprejeli tako študenti kot inštruktorji.«

Poleg tega se je uporaba videa v izobraževanju v Španiji še naprej razvijala in širila, saj so vzgojitelji in ustanove vse bolj prepoznavali potencial videa kot pedagoškega orodja. To obdobje je zaznamoval pomemben tehnološki napredek, ki je ponudil nove možnosti za ustvarjanje in distribucijo video vsebin. Poleg tega so učitelji začeli bolje razumeti, kako bi lahko video uporabili za izboljšanje učnih izkušenj učencev s spodbujanjem angažiranosti, motivacije in spretnosti kritičnega mišljenja ter zagotavljanjem priložnosti za refleksijo in samoocenjevanje.

Posledično je video v tem času postal vse bolj priljubljen in dragocen vir v španskem izobraževalnem sistemu. Učitelji in inštruktorji so začeli uporabljati video produkcijo kot pedagoško orodje v različnih okoljih, vključno s programi za izobraževanje učiteljev, visokošolskimi tečaji in učilnicami K-12. Video produkcija je bila obravnavana kot način za izboljšanje praktičnih veščin študentov, spodbujanje sodelovalnega učenja ter povečanje angažiranosti in motivacije.

Istočasno se je uporaba spletnih video predavanj začela pojavljati kot priljubljen dodatek tradicionalnemu pouku v učilnici, ki študentom omogoča večjo prilagodljivost in dostop do gradiva za tečaj. Ta razvoj sta poganjala naraščajoče priznanje potenciala videa kot pedagoškega orodja in želja po izkoriščanju moči tehnologije za izboljšanje učnih rezultatov. Na splošno uporaba videa v izobraževanju v Španiji v devetdesetih in dvajsetih letih prejšnjega stoletja predstavlja pomembno obdobje rasti in inovacij pri vključevanju tehnologije in digitalnih medijev v izobraževalni sistem.

Nova perspektiva: uporaba videoposnetkov v učilnici ima veliko koristi tako za učitelje kot učence

Ena od glavnih prednosti uporabe videoposnetkov je, da zagotavljajo vizualno predstavitev konceptov, zaradi česar so lažje razumljivi. Najboljši primer teh videoposnetkov je lahko video »kako« za razlago koncepta. Videoposnetke je mogoče uporabiti tudi za ustvarjanje bolj privlačne in interaktivne izkušnje v razredu, ki pomaga ohranjati zanimanje in motivacijo učencev. Nekateri igrivi viri so primeri video ugank, video zgodb in animacij, ki si jih lahko ogledate v osnovnih šolah v Španiji.

Poleg tega se videoposnetki lahko uporabljajo za dopolnitev predavanj v razredu in študentom zagotovijo dodatne učne vire. To je še posebej uporabno pri predmetih, kot so naravoslovje in družboslovje, kjer lahko vizualni pripomočki pomagajo okrepiti ključne koncepte.

Uporaba videoposnetkov v španskem osnovnem izobraževanju: V španskem osnovnem izobraževanju se videoposnetki pogosto uporabljajo za poučevanje osnovnega besedišča in slovnice. Videoposnetke lahko na primer uporabite za uvedbo novega besedišča, povezanega s hrano, živalmi in barvami. Videoposnetke je mogoče uporabiti tudi za pomoč študentom pri razumevanju osnovnih slovničnih konceptov, kot je spreganje glagolov.

Drugi način uporabe videoposnetkov v osnovnem izobraževanju je poučevanje kulturnih vidikov špansko govorečega sveta. Video posnetke lahko uporabite za seznanitev učencev z različnimi tradicijami, prazniki in praznovanji. Uporabljajo se lahko tudi za vpogled v vsakdanje življenje ljudi v drugih špansko govorečih državah.

V španski srednji šoli se videoposnetki uporabljajo za poučevanje naprednejših jezikovnih veščin, kot so pisanje, govorjenje in poslušanje. Videoposnetke je mogoče uporabiti za prikaz resničnih primerov uporabe naprednih slovničnih konceptov in za pomoč učencem pri vadbi govornih in poslušalnih sposobnosti.

Videoposnetki se uporabljajo tudi za poučevanje kompleksnejših kulturnih vidikov špansko govorečega sveta. Srednješolci so lahko izpostavljeni širši paleti kulturnih tem, kot so umetnost, glasba, literatura in zgodovina. Videoposnetki so lahko privlačen in interaktiven način za študente, da se učijo o teh temah. Z uvedbo pametnih telefonov in brezžične tehnologije lahko učenci uporabljajo svoje telefone kot orodje za razširitev učnega polja.

V preteklih desetletjih in danes je mogoče avdiovizualne vire predstaviti kot učinkovito orodje za sodelovanje, ki zagotavlja resnične primere srednješolcem, ki se soočajo z novimi izzivi v vsakdanjem življenju. Prepričani smo lahko, da "video ponuja okno v svet in omogoča učencem, da izkusijo kraje, ljudi in ideje, ki jih morda ne bodo imeli priložnosti srečati v resničnem življenju" [9].

Izzivi uporabe videa kot učnega orodja

Glede na študijo španskega ministrstva za izobraževanje in poklicno usposabljanje iz leta 2020 [10] ima 100 % osnovnih šol in 99 % srednjih šol v Španiji dostop do interneta. V isti študiji je bilo ugotovljeno, da ima 80 % osnovnih šol in 96 % srednjih šol v Španiji širokopasovno internetno povezavo. Poročilo španskega ministrstva za izobraževanje in poklicno usposabljanje iz leta 2020 je pokazalo, da 85 % učiteljev v Španiji uporablja tehnologijo v svojih učilnicah [11].

Čeprav ima uporaba videoposnetkov kot učnega orodja številne prednosti, je treba obravnavati tudi nekaj izzivov. Eden glavnih izzivov je najti visokokakovostne videoposnetke, ki so primerni za stopnjo študentov. Učitelji morajo porabiti čas za raziskovanje in izbiro videoposnetkov, ki ustrezajo njihovemu učnemu načrtu in ustrezajo učnim potrebam učencev. Ena najbolj priljubljenih platform za raziskovanje in uporabo videoposnetkov je severnoameriški ponudnik platforme za gostovanje, deljenje in storitve Vimeo.

Poleg tehničnih in logističnih izzivov je za vključitev videoposnetkov v učilnico treba skrbno razmisliti o tem, kako lahko najbolje podpirajo učenje učencev. Čeprav so videoposnetki lahko dragoceno orodje za izboljšanje učnih rezultatov, je pomembno, da učitelji zagotovijo jasna navodila in strukturo, da zagotovijo, da učenci videoposnetke uporabljajo učinkovito in uspešno.

Za učinkovito vključitev videoposnetkov v učilnico morajo učitelji skrbno izbrati videoposnetke, ki so v skladu z učnimi cilji, in zagotoviti, da so primerni starosti in kulturno pomembni. Ko so videoposnetki izbrani, morajo učitelji zagotoviti jasna navodila in pričakovanja za učence, preden si ogledajo videoposnetek, na primer prepoznavanje ključnih konceptov ali zapisovanje.

Za učinkovito vključitev videoposnetkov v učilnico morajo učitelji skrbno izbrati videoposnetke, ki so v skladu z učnimi cilji, in zagotoviti, da so primerni starosti in kulturno pomembni. Ko so videoposnetki izbrani, morajo učitelji zagotoviti jasna navodila in pričakovanja za učence, preden si ogledajo videoposnetek, na primer prepoznavanje ključnih konceptov ali zapisovanje.

Zaključek

Videoposnetki so dragocen učni pripomoček v španskem osnovnem izobraževanju in srednji šoli, saj zagotavljajo privlačen in interaktiven način učenja, ki lahko dopolni predavanja v razredu in študentom ponudi dodatne učne vire. Pravzaprav je treba opozoriti, da lahko video vsebina pomaga ustvariti poglobljeno učno izkušnjo, ki učencem omogoča globlje razumevanje teme in se ukvarjajo z gradivom na bolj interaktiven način.

Poleg tega Evropska komisija poudarja pomen vključevanja tehnologije in digitalnih medijev v učilnico, pri čemer navaja, da "lahko videoposnetki ustvarijo poglobljeno učno izkušnjo, ki študentom omogoča globlje razumevanje teme in se ukvarjajo z gradivom na bolj interaktiven način. "[12] Video je ena od takšnih tehnologij, ki lahko poveča angažiranost učencev in učne rezultate.

Opozoriti je treba, da je uporaba videa v izobraževanju usklajena s širšimi cilji pobude Evropske unije o enotnem digitalnem trgu (2015), ki želi spodbujati integracijo digitalnih tehnologij v različnih sektorjih, vključno z izobraževanjem. Brez dvoma so digitalne spretnosti bistvenega pomena za prihodnjo delovno silo, digitalne tehnologije pa lahko igrajo pomembno vlogo pri spodbujanju vključujočega in učinkovitega izobraževanja. Evropska komisija priznava vrednost videa kot učnega orodja v španskem izobraževanju in spodbuja nadaljnjo integracijo digitalnih tehnologij v učilnici za izboljšanje učnih rezultatov in spodbujanje digitalne pismenosti med učenci.

Poleg njihovega potenciala kot primarnega učnega orodja so lahko v španskem izobraževanju videoposnetki tudi dragocen dodatek k tradicionalnemu poučevanju. Raziskave so pokazale, da lahko uporaba videoposnetkov v kombinaciji z drugimi metodami poučevanja izboljša sodelovanje učencev in zadrževanje gradiva, zlasti pri vizualnih učencih. Izobraževalni strokovnjaki zato učiteljem pogosto priporočajo, da videoposnetke vključijo v svoje učne načrte na premišljen način.

Vendar je pomembno vedeti, da niso vsi videoposnetki ustvarjeni enako v smislu izobraževalne vrednosti. Da bi bili videoposnetki učinkoviti, morajo biti skrbno izbrani, da bodo usklajeni z učnimi cilji določene lekcije ali enote. To zahteva, da učitelji ocenijo vsebino videoposnetkov glede točnosti, ustreznosti in primernosti za ciljno občinstvo. Upoštevati morajo tudi dejavnike, kot sta dolžina videoposnetka in kakovost produkcije, pa tudi morebitne pristranskosti ali kulturne razlike, ki lahko vplivajo na sposobnost učencev, da razumejo gradivo.

Poleg tega Evropska komisija poudarja pomen zagotavljanja usmerjanja in podpore študentom med dejavnostmi, ki temeljijo na videu, da se zagotovi učinkovita učna izkušnja. To lahko vključuje postavljanje jasnih učnih ciljev in pričakovanj za učence, zagotavljanje vprašanj za razpravo ali drugih pozivov za spodbujanje kritičnega razmišljanja in refleksije ter spremljanje napredka in angažiranosti učencev, da bi prepoznali področja za izboljšave.

Na splošno, medtem ko so videoposnetki lahko dragocen dodatek k učilnici, je njihova izobraževalna vrednost odvisna od preišljene in namerne uporabe s strani učiteljev, ki morajo skrbno ovrednotiti video vsebino in zagotoviti ustrezno vodenje in podporo učencem med dejavnostmi, ki temeljijo na videu.

Priporočila za sedanje izzive:

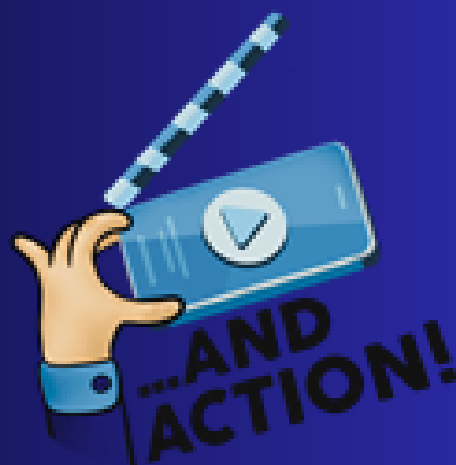
Predstavljeno gradivo je skladno z vsebino kurikulumu.

- Razvijajo vprašanja, ki ustvarjajo kritično razmišljanje s primerjavo in kontrastom realnosti.
- Zaključijo predstavitev s prepričljivimi mnenji.
- Spodbujajo mnenje o estetskih značilnostih predstavljenega materiala.
- Ustvarijo odnos do ustvarjalnosti s predpostavko, da je predstavljen material kot možnost jezika.

Medtem ko so videoposnetki lahko učinkovito učno orodje v španskem izobraževanju, obstajajo tudi potencialni izzivi, ki se jih morajo učitelji zavedati, ko jih vključujejo v svoje učne načrte. Pomembno je, da videoposnetke uporabljajo na način, ki je usklajen z učnimi cilji določene lekcije ali enote in podpira splošne cilje učnega načrta. S pravimi navodili in strukturo lahko videoposnetki izboljšajo učne rezultate in pritegnejo študente na smiseln način. Pravzaprav bodo izvedene nadaljnje raziskave za raziskovanje uporabe videa kot pedagoškega orodja v programih za izobraževanje španskih učiteljev.

- [1]. Bergmann, Santiago, Raúl, Aprender al revés. España: PAIDÓS Educación, 2018.
- [2]. Ferrer, Joan, Las pantallas y el cerebro emocional, Barcelona: Gedisa, 2014.
- [3]. Fandos Igado, Manuel, El video y su papel didáctico en Educación Primaria, Comunicar Vol. 2, 1994.
- [4]. Cebrián, Miguel, ¿Qué es el video educativo?, Comunicar, 1987.
- [5]. Carneiro, Roberto; Toscano, Juan Carlos and Díaz Tamara, ITC challenges for the change in education, 2021.
- [6] Juan Rubio, Antonio Daniel and García Conesa, Isabel María, The use of Digital Tools in the classroom in Spain, Journal of Language and Linguistic Studies, 2022.
- [7] García Valcárcel Muñoz Repiso, Ana; Basilotta Gómez Pablos, Verónica and López García, Camino, ICT in collaborative learning in the classrooms of Primary and Secondary Education, Comunicar, 2014.
- [8] Suarez Guerrero, Cristóbal and Gutiérrez-Martín Francisco Luis, Digital competence and construction of personal learning environments as challenges of higher education, in “Challenges of the education in times of change”, University of Valencia, 2016.
- [9] Hughes, Julie E. and Kibbe, Sharon A., The Use of Video as a Tool for Learning and Teaching in Higher Education: A Case Study, 2015.
- [10] Ministry of Education and Vocational Training of Spain, The numbers of the Education in Spain (2019-2020), <https://www.educacionyfp.gob.es/en/servicios-al-ciudadano/estadisticas/indicadores/cifras-educacion-espana/2019-2020.html>
- [11] Ibid.
- [12] European Commission, Opening up Education: Innovative Teaching and Learning for All Through Technologies and Open Educational Resources, in Digital Education Action Plan (2021-2027).

2.1.5 Srbija

Srbija je ena od držav, ki se je na preventivni "lockdown" zaradi COVID-19 in s tem prepovedjo zbiranja, odzvala z učinkovitim prenosom celotnega izobraževalnega sistema na splet. Ta impresivna prilagoditev pouku »na daljavo« je vključevala prenos pouka na programu Javnega (televizijskega) servisa (RTS), uporabo internetnih platform, IT orodij, programov in rešitev. Anamarija Viček, državna sekretarka na ministrstvu za izobraževanje, poudarja, da nove tehnologije ustvarjajo nove izzive, ki presegajo vprašanje kontinuitete pouka: »Za družine z omejenimi dohodki je potreba po nakupu računalnikov, da bi otroci lahko sodelovali pri pouku prek interneta, pomenila še večje težave, zato je podpora, ki smo jo imeli s strani mednarodnih razvojnih partnerjev pri nabavi potrebne opreme, še posebej v manj razvitih delih države, velikega pomena.«

Françoise Jacob, stalna koordinatorica ZN v Srbiji, meni, da bo za doseganje četrtega cilja trajnostnega razvoja (SDG4), to je izgradnja vključujočega in pravičnega, visokokakovostnega izobraževanja do leta 2030, potrebno timsko delo: Skoraj $\frac{3}{4}$ udeležencev iz akademskih vrst v ob tej priložnosti izvedeni anketi menijo, da je pandemija povzročila precejšnje izgube znanja. S to oceno se strinja 90 % civilnodružbenih organizacij in vseh osem združenj staršev, ki so sodelovala v raziskavi. Vendar pravi obseg izgube znanja še ni odkrit. Potrebno je opraviti vsaj eno štiri- do osemletno izobraževalno obdobje, da se pokažejo posledice morebitne bistvene spremembe v izobraževalnem sistemu na izobraževalnih rezultatih učencev. Dijaki se strinjajo, da jim je sodelovanje pri spletnem pouku predstavljalo težavo zaradi pomanjkanja stika z drugimi študenti in nezmožnosti učenja v skupinah. Zdaj vsi prepoznavajo pomen skupnega učenja, torej učenja v timu. Tudi v okolju za učenje na daljavo je prostor za organizacijo dela v majhnih skupinah, vendar to zahteva dvig zmogljivosti učiteljev, tudi informacijskih znanj – kar je bilo na posvetih prepoznano kot dodatna prioriteta. Glede na to, da je video snemanje eno najbolj očitnih učnih orodij, a tudi nepogrešljiv medij v informacijsko-komunikacijski tehnologiji, je logično, da nanj gledamo z dveh vidikov: didaktičnega in tehnično-tehnološkega. V tem smislu je video lekcija opisana kot metoda za podajanje učne vsebine, opisuje pa tudi objektivno pomembna dejstva o videu kot mediju na področju digitalizacije, kot so: struktura digitalnega videa, vrste digitalnih video datotek (datoteke) in video standardi. Ukvarjamo se tudi s klasifikacijo video programov, nato z možnostmi prenosa videa preko interneta ter vidiki uporabe IKT in s tem video lekcij.

VIDEO LEKCIJE

Če pogledamo materialno-tehnično plat poučevanja, je v učnem procesu najbolje uporabiti učne pripomočke kombinirano, saj njihova raznolikost vključuje vsa čutila in zagotavlja najboljše učinke pri učenju učnih vsebin. Po Kruljevih besedah imajo lahko lekcije, predstavljene z avdio videi, od 50- do 70-odstotni učni učinek, kar lahko štejemo za dober učinek in zadosten razlog za uporabo video lekcij pri poučevanju. Da bi uresničili didaktično načelo očitnosti in bili v skladu s kognitivno teorijo VAK3, se v učnem procesu uporabljajo številna sredstva, ki omogočajo vizualizacijo. Prav tako se ti viri uporabljajo za povečanje koncentracije in motivacije za delo, ki sta ključnega pomena za izboljšanje učnega procesa. Edinstvene predstavitvene možnosti, ki omogočajo vizualizacijo, ponujajo možnost boljšega razumevanja učne vsebine in učinkovitejšega učenja v primerjavi s situacijo, ko učenje temelji le na uporabi tiskanih materialov (Bjekić, 2009).

Pri organizaciji pouka je treba upoštevati dejstvo, da današnji učenci rastejo z visokotehnološkimi napravami in da je uporaba teh naprav neizogibna ter da je treba vedno slediti njihovemu razvoju. Poleg tega, da so digitalni video formati zelo učinkoviti pri pridobivanju znanja, pri poučevanju poudarjajo pomen inovativnega pristopa. In inovativnost neposredno vpliva na motivacijo učencev (Vučić, 1996). Razvoj IKT je privedel do številnih novosti v procesu poučevanja in učenja. V tem smislu so zagotovo velikega pomena spletne strani, elektronsko učenje in uporaba multimedije pri poučevanju, ki je omogočila prenos informacij do učencev v različnih oblikah in formatih. Če se v procesu pridobivanja znanja vpliv na vsa čutila vidi kot predpogoj za dobro učenje, potem so prednosti multimedijsko predstavljenih vsebin zelo velike (LINKgroup, 2012). Za nekatere spletne strani lahko rečemo, da so znane. Na njih najdete video lekcije različnih vsebin. Academic Earth [12], Free Video Lectures [13], YouTube Edu [14] so najbolj znane spletne strani z brezplačnimi video predavanji. Lekcije so razvrščene v določene kategorije, tako da je iskanje in izbira želene lekcije zelo enostavna. Prav tako številne univerze svoja predavanja objavljajo na ta način in jih tako dajejo na voljo širši javnosti. Omenili bomo: YouTube kanal univerze Stanford [15], UCLA "BruinCast" [16] in MIT OpenCourseWare [17].

VIDIKI UPORABE IKT

V seriji raziskav, ki jih izvaja in izvaja podjetje CISCO5 [18], so bili razloženi osnovni vidiki uporabe IKT v izobraževanju. Dobljeni rezultati so razvrščeni v osem osnovnih kategorij. Osnovna raven - IKT prispeva h kakovosti poučevanja tujih jezikov in humanistike (npr. zgodovine in geografije) v smislu, da imajo učenci možnost, da se 'preselijo' iz učilnice (simulacije bitke, opazovanje reakcije na določene fraze tujih jezikov v komunikaciji, obrazna mimika, naravne lepote, nacionalni parki ...). Višja raven - Pri študiju naravoslovja (matematika, fizika, astronomija, biologija...) uporaba multimedije omogoča razumevanje problematike na konceptualni ravni, predvsem v razmerju med teoretičnimi postulati in praktično uporabo. Popestritev poučevanja - Uporaba video materialov omogoča učencem, da 'potujejo' v oddaljene kraje izven sten učilnice, ne da bi zapustili šolo ali prostor, kjer poteka pouk. Pospeševanje učnega procesa - Pretakanje v kombinaciji z drugimi metodami komunikacije je eden od več načinov, kako zagotoviti, da učenci obiskujejo pouk na ravni, ki jo potrebujejo, ne glede na to, ali so na tej ravni. To še posebej velja za nadarjene učence. Vsa predavanja postanejo dostopna prebivalcem na območjih, ki so oddaljena od sedeža izobraževalne ustanove, študentom invalidom ali tistim, ki se odločijo za nadaljevanje izobraževanja v kasnejših letih.

Orodja za izmenjavo medijev

Orodja za deljenje medijev omogočajo iskanje, komentiranje in organiziranje fotografij (Flickr), imajo pa tudi možnost ustvarjanja, objavljanja, ogledovanja, organiziranja in komentiranja video gradiva (YouTube, Google video itd.) ter podcasting, ki je sorodno ustvarjanju in objavljanju zvočnih vsebin na spletu (Odeo.) [37][43]. Pri pouku jih je možno uporabljati neposredno, če ima šola v učilnici internetno povezavo, pa tudi kot vnaprej pripravljeno in posneto gradivo, ki se učencem samo predstavi na šolskem računalniku ter s pomočjo projektorja in videa. Naloga učitelja pa je, da vsebine poišče in obdela na spletu ali pa jih le dodela in prilagodi učni enoti, za katero jih uporablja, jih posname in predstavi pri pouku [8]. Ustvarjanje gradiva je poenostavljeno do te mere, da lahko vsak učitelj, ki ima fotoaparata ali videokamera, posname svoje fotografije ali video posnetke in jih objavi na spletu. Dovolj je, da fotografira predmete, ki jih potrebuje za učno snov, ki jo pripravlja, ali posname video, ki ga bo kasneje komentiral z učenci pri pouku. Za namene ene učne ure je to udoben in preprost način, da se otrokom približamo in predstavimo vsebino predmeta na očiten način. Uporaba kratkih videoposnetkov iz YouTube je veliko udobnejša in lažja za delo kot rezanje delov filma, ki ustrezajo učni enoti, to pa je spet povezano z uporabo programov, ki znajo iz filma izluščiti dele, ki so potrebni za uro, ker je celoten film predolg za delo v eni učni enoti.

3. Metodologija

3.1 Raziskovalno vprašanje

V zadnjem desetletju in pol se v našem izobraževalnem sistemu, natančneje v okviru osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja, dogajajo intenzivne spremembe in reforme, ki imajo za posledico nenehne spremembe učnih načrtov in programov (konceptualnih in vsebinskih vidikov), medtem ko težnje po inoviranju kurikulumskega procesa postajajo vedno bolj vidne. Spremembe temeljijo na novih spoznanjih o razvoju kakovostnega izobraževanja, na svetovnih in evropskih trendih izobraževanja na podlagi kompetenc, na digitalizaciji izobraževanja, pa tudi na vseh naših dosedanjih izkušnjah in željah po izboljšanju kakovosti poučevanja in učenja v naših šolah, ki naj postanejo prostor za učenje in razvoj motiviranih učencev, pripravljenih na pridobivanje pričakovanih kompetenc.

Kar zadeva kompetence, je bil leta 2004 s strani Evropske komisije pripravljen dokument o ključnih evropskih kompetencah, ki v bistvu temeljijo na potrebah družbe, ki ima za osnovo znanje, ki ne sme ostati ena in edinstvena komponenta, ki se pridobi v izobraževanju. Zato kompetence poleg učenja poudarjajo razvijanje spretnosti in odnosov, torej vrednot pri učencih. (Ključne kompetence za vseživljenjsko učenje, 2006). Kompetence imajo torej te tri izjemno pomembne komponente, ki jih je treba razvijati skozi izobraževalni proces v obveznem šolanju.

Posledično postaja vlaganje v osnovna znanja vse pomembnejše in zahtevano od vsakega kakovostnega izobraževanja. Predvsem novi načini učenja postajajo vse bolj nekonvencionalni in predvsem digitalni, glede na velik vpliv, ki ga ima digitalna tehnologija danes v izobraževanju, kot posledica številnih bolj prilagodljivih učnih okolij. Zato ima pomnjenje dejstev in informacij včasih lahko pomen, nikakor pa ni dovolj za človekov napredek in uspeh. Ravno nasprotno, veščine, kot so: učenje reševanja problemov, kritično mišljenje, sposobnost sodelovanja, samokontrola itd., so veščine, ki so zelo bistvene v hitro spreminjajoči se družbi. Te veščine lahko ustvarijo nove ideje, nove teorije, nove izdelke in seveda – znanje.

Zaradi hitrih in vsakodnevnih sprememb v družbi in gospodarstvu, ki dajejo pravi pomen prihodnosti in potrebam prihodnjih generacij v digitalni dobi, je Evropska komisija maja 2018 priporočila pregled in revizijo nadgradnje ključnih evropskih kompetenc. Inovativen nabor kompetenc v letu 2018, potrebnih za osebni razvoj, krepitev zdravja, zaposljivost in socialno vključenost, se ne oblikuje le zaradi družbenega in gospodarskega razvoja, temveč tudi zaradi različnih pobud, ki jih Evropa sprejema v zadnjem desetletju. Posebna pozornost je namenjena učenju jezikov, spodbujanju digitalnih in podjetniških kompetenc, pomenu skupnih vrednot v delovanju naše družbe ter motivaciji mladih. (Priporočilo Sveta o ključnih kompetencah za vseživljenjsko izobraževanje 2017).

Vse reforme in spremembe v izobraževanju se na poseben način dotikajo učitelja, ki je bil, je in bo steber sodobnega izobraževalnega procesa, dejavnik številka ena, od katerega je odvisno uspešno izvajanje poučevanja kljub vse večji uporabi sodobnega poučevanja in avdiovizualnih pripomočkov. (Popova-Koskarova, 1997:185). Nenaključno je veliki nemški pedagog Disterweg poudarjal, da je »šola vredna toliko, kolikor je vreden učitelj« (Disterweg, cit. po L. Gogoska: 1994: 25). Iz teh razlogov lahko poudarimo, da je nenehno strokovno izpopolnjevanje učiteljev (odprtost za usposabljanja, ki bodo prispevala k dinamičnemu in ustvarjalnemu procesu poučevanja) zelo pomembna, tako družbena kot osebna potreba.

Zavedamo se, da dandanes učenci dobijo vrsto informacij že od malih nog izven pouka, z dvigom splošnega, materialnega in kulturnega standarda staršev ter z razvojem orodij množičnega komuniciranja, domačih elektronskih mikroračunalnikov, video posnetkov itd. Na voljo jim je veliko virov informacij, včasih najvišje kakovosti. Po drugi strani pa je povsem naravno, da se učenci obrnejo na učitelje za različna pojasnila, razlage ali širša spoznanja, povezana s konkretnim predmetom ali izven njega, na primer iz vsakdanjega življenja. Njihove potrebe bodo zadovoljili tisti učitelji, ki niso le veščci svojega poklica, temveč jih odlikuje širša splošna kultura. Zato bomo še enkrat poudarili, da je narava učiteljskega poklica takšna, da od učitelja zahteva nenehno učenje, spremljanje dosežkov v svojem poklicu in se v njem načrtno izpopolnjuje.

Po Brajsovih besedah je »učitelj programska oprema v šoli. In najdragocenejša strojna oprema je ničvredna, če ni programske opreme, ki jo zažene, premika, vzdržuje in razvija«. (Brajsa, 1995: 10). Zato ni naključje, da se skrivnost uspešne šole skriva v aktivnih možganih tako učitelja kot učenca. Zato je bistveno vprašanje: kako povečati učiteljevo ustvarjalnost in pripravljenost za sprejemanje in uveljavljanje novosti, da se bo hkrati povečala tudi motivacija učencev za učenje, ki je dandanes v naših šolah zelo nizka. Vsak dan smo priča izbruhom nezadovoljstva študentov zaradi monotonega učnega procesa, ki ne prispeva k pridobivanju funkcionalnega (uporabnega) znanja.

Iz teh razlogov postaja pripravljenost učiteljev, da uporabljajo različna avdiovizualna gradiva, pa tudi da jih sami ustvarjajo (npr. kratke videe, ki jih je mogoče uspešno uporabiti v izobraževalne namene v celotnem izobraževalnem procesu), nujna za dvig kakovosti. Pedagogi se strinjajo, da poučevanje, pri katerem se uporabljajo avdiovizualna sredstva (v današnjem času pa digitalna, kot so video vsebine), prinaša svežino in živahnost ter naredi izobraževalni proces veliko bolj zanimiv, a hkrati učinkovitejši, zaradi velike možnosti, ki jih ima film kot učni pripomoček.

Uporaba video vsebin pri poučevanju je lahko uspešna na vseh stopnjah izobraževanja, primerna je za mlajšo šolsko starost, pa tudi za starejšo šolsko populacijo. Med njegovimi prednostmi lahko izpostavimo naslednje:

- video vsebine pri poučevanju vnašajo svežino in razbijajo monotonijo v vzgojnem delu,
- poveča se sposobnost opazovanja reakcij, procesov, dogodkov, incidentov, človeških vedenj itd.,
- znanje, pridobljeno pri poučevanju, v katerem se uporabljajo video vsebine, je veliko bolj jasno, razumljivo in ga je lažje uporabiti v praksi.

Torej ima poučevanje, pri katerem se video vsebine uporabljajo kot učni pripomoček, veliko večjo vrednost in spodbuja ustvarjalnost učencev, obvladovanje učnih vsebin pa je veliko lažje, bolj dinamično in z večjo obstojnostjo znanja, pa tudi z večjo možnostjo njihove uporabnosti.

Video vsebine se lahko uspešno uporabljajo pri vseh učnih predmetih, še posebej pa so primerne za poučevanje: tujega jezika, zgodovine, maternega jezika, pa tudi pri naravoslovju (biologija, geografija), pomembne pa so tudi pri umetnostnih predmetih. Velik del video vsebin za izobraževalne namene najdemo na YouTubeu, obstajajo pa tudi izobraževalne vsebine, za katere ni mogoče najti ustreznih video posnetkov. Zato bi bilo najbolje, če bi se učitelji usposobili za ustvarjanje nekajminutnega videa z vsebinami iz učnega načrta pri ustreznih predmetih, ki bi ga nato predstavili učencem.

To je najboljši način za razvijanje ustvarjalnosti med pedagoškimi delavci, in ko bo ustvarjalen učitelj, bodo tudi ustvarjalni učenci, ki jih bomo spodbujali k sodelovanju pri ustvarjanju video vsebin. To je bistvo našega projekta »...and Action«, ki ima končni cilj:

- usposobiti učitelje za ustvarjanje video vsebin za izobraževalne namene, da bo poučevanje bolj zanimivo, ustvarjalno, inovativno, dinamično in predvsem primerno,
- pridobiti funkcionalna (uporabna) znanja,

- motivirati učitelje za razvijanje njihove ustvarjalnosti in izstopanje iz tradicionalnih okvirov pedagoškega delovanja ter motivirati učence za doseganje večjih rezultatov.

Pri ustvarjanju video vsebin pa je potrebno upoštevati pedagoška merila in načela:

- skladnost s starostjo in sposobnostmi učencev,
- skladnost z učnim načrtom in iz njega izhajajočih tematskih vsebinam,
- vsebine za spodbujanje intelektualnih aktivnosti z višjega nivoja Bloomove taksonomije (tako s kognitivnega kot afektivnega področja) - uporaba učenja, analize, sinteze, vrednotenja in ne samo pomnjenje dejstev in podatkov ali pasivno zaznavanje informacij,
- vsebine naj prispevajo h krepitvi odnosa in vrednot pri učencih za trajnostni razvoj,
- upoštevati naloge moralne vzgoje in ne spodbujati stereotipov, predsodkov ipd. razlik glede na spol, raso, politično pripadnost ipd.

V okviru zgoraj predstavljenih pedagoških kriterijev je nujno, da vsebino, ki bo predmet ustvarjanja videa, skrbno izbere ekipa učiteljev in pedagogov.

3.2. Predmet raziskave

Predmet naše raziskave je usposabljanje pedagoškega osebja za ustvarjanje video vsebin za izobraževalne namene.

3.3. Namen in naloge raziskave (splošne in posebne)

Splošni cilj raziskave je preučiti potrebe šol oziroma učiteljev po ustvarjanju in uporabi video vsebin za poučevanje ter njihove razvojne sposobnosti v tem kontekstu.

Poseben (specifičen) cilj je usposobiti 16 učiteljev (na partnersko državo) iz 4 šol (osnovnih in srednjih) za ustvarjanje in uporabo video vsebin za namene poučevanja.

Iz tako zastavljenega cilja izhajajo naslednje naloge raziskave:

- Preučiti mnenja učiteljev o tem, koliko so pripravljeni (imajo željo) sodelovati pri usposabljanju za ustvarjanje video vsebin za namen poučevanja, to je za pridobivanje digitalnih kompetenc.
- Preučiti stališča in mnenja učiteljev o pomenu uporabe video vsebin v pedagoškem procesu: z vidika motivacije učencev, dinamičnosti poučevanja, doseganja boljših rezultatov ipd.
- Preučiti mnenja učiteljev, če so imeli izkušnje z ustvarjanjem video vsebin.
- Raziskati mnenja učiteljev o tem, koliko poznajo nekatera orodja za ustvarjanje video vsebin.
- Preučiti mnenja učiteljev o najučinkovitejšem vključevanju video vsebin v programe po posameznih vsebinskih predmetih.

3.4. Vzorec ankete

Vzorec bo sestavljen iz 100 učiteljev osnovnih in srednjih šol iz vseh partnerskih držav, ki bodo naključno izbrani.

Predvideno je predhodno anketiranje 15-20 učiteljev za preverjanje vprašalnika.

3.5. Raziskovalne metode, tehnike in instrumenti

Izbira raziskovalnih metod, tehnik in instrumentov je odvisna od narave predmeta, torej od njegovega bistva in značaja. Glede na to, da je naša raziskava teoretičnega in empiričnega značaja, se nam zdijo najprimernejše naslednje raziskovalne metode:

- teoretična metoda analize
- deskriptivna metoda.

Z metodo teoretične analize in deskriptivno metodo proučujemo teoretično osnovo celotne raziskave. Pravzaprav bomo omenjene metode uporabili v okviru teoretičnega dela raziskave, kjer bomo zajeli in analizirali ustrezne vire, ki so v kontekstu našega raziskovalnega predmeta.

Menimo, da je za našo raziskavo najprimernejša anketna tehnika, zato se odločimo za ustrezen raziskovalni instrument, ki ga bomo uporabili, to je anketni list (vprašalnik) z vprašanji zaprtega tipa, s katerim bomo zbrali mnenja in stališča učiteljev glede na raziskovalni problem. Vprašalnik bo vseboval 20-30 vprašanj, od tega je prvih 4-5 splošnih in se nanašajo na: šolo, kjer delajo: osnovna ali srednja, leta delovnih izkušenj, starost ipd. kot neodvisne spremenljivke, ki jih bomo nato posredovali skozi odgovore učiteljev.

Odločimo se za spletno anketo preko Google obrazca.

Pri statistični obdelavi bo uporabljen standardni statistični paket SPSS (Statistic package for Social Sciences).

Po standardni raziskovalni metodologiji po obdelavi podatkov sledi njihova analiza in interpretacija.

4. Anketa

Spoštovani učitelji/profesorji,

prosimo vas, da iskreno odgovorite na naslednja vprašanja. Anketa je popolnoma anonimna in vaši odgovori bodo uporabljeni samo za potrebe raziskave za projekt Erasmus+, ki ga podpira Kinoteka Severne Makedonije.

Anketa vam ne bo vzela več kot 5-6 minut.

Hvala vam!

1. Spol:

A) moški

B) ženski

2. Šola, kjer delate:

A) osnovna šola

B) srednja šola

3. Šola, v kateri delate:

a) urbano okolje

b) predmestno okolje

c) podeželsko okolje

4. Kot učitelj v OŠ poučujem:

A) razredni pouk

B) predmetni pouk

5. Kot učitelj v srednji šoli poučujem:

A) splošnoizobraževalni predmeti

B) strokovni predmeti

6. Izobrazba:

A) visoka izobrazba/diploma

C) magister znanosti

D) doktor znanosti

7. Delovne izkušnje

A) do 10 let.

B) do 20 let

C) do 30 let.

D) več kot 30 let.

8. Starost:

A) manj kot 30

B) od 31-40.

C) od 41-50.

D) starejši od 50 let.

9. Kako ocenjujete svojo spretnost pri ustvarjanju in urejanju video vsebin?

A) zelo spretno

B) srednje obvladam

C) nekoliko spretno

D) sploh nisem vešč

(Obkroži samo 1 odgovor.)

10. Ali ste kdaj razmišljali o možnosti ustvarjanja videa za učne namene?

A) vedno

B) zelo pogosto

C) včasih

D) nikoli

11. Kako pomembno je, da ima vsak učitelj/profesor veščine ustvarjanja videoposnetkov za namene poučevanja?

A) zelo pomembno

B) srednje pomembno

C) malo pomembno

D) sploh ni pomembno

12. Glavni namen ustvarjanja in uporabe video vsebin pri poučevanju je:

A) izboljšati motivacijo študentov pri poučevanju

B) izboljšanje učnih rezultatov

C) pridobiti uporabno znanje

D) komunicirati s starši in skupnostjo

E) vse naštet

(Obkrožite lahko več kot 1 odgovor.)

13. Ali ste se kdaj udeležili usposabljanja za izboljšanje svojih veščin ustvarjanja učnih video posnetkov?

- A) da, z usposabljanjem EDB (Urad za razvoj izobraževanja)
- B) usposabljanja in tečaji, ki jih organizirajo druge institucije
- C) razširjanje s strani kolegov, ki poznajo postopek
- D) sam treniram prek YouTubea
- E) nič od naštetega

(Obkroži samo 1 odgovor.)

14. Imate željo po udeležbi na izobraževanju o ustvarjanju videa za učne namene?

- A) da
- B) ne
- C) mogoče

15. Kateri je najboljši način za spodbujanje učiteljev/profesorjev k uporabi veliko več video vsebin pri poučevanju?

- A) dodatna motivacija (tečaji, dodatna izobraževanja)
- B) zagotavljanje tehnične podpore
- C) gradnja kulture za ustvarjanje video vsebin v šolah
- D) ustanovitev amaterskih filmskih krožkov v šolah

(Obkroži samo 1 odgovor.)

16. Katera etična vprašanja morate upoštevati pri ustvarjanju in deljenju video vsebin z učenci?

- A) avtorske pravice
- B) zasebnost
- C) varstvo podatkov
- D) zaščita pred diskriminacijo
- E) vključevanje

(Obkroži samo 1 odgovor.)

17. Kateri je najučinkovitejši način vdelave video vsebin v različne učne predmete?

- A) kot dodatek tradicionalnim šolskim metodam, ki vključujejo predavanja v razredu
- B) kot predmet ocenjevanja
- C) kot način za vnos večje vizualizacije v poučevanje
- D) način učinkovitejšega sprejemanja vsebin

(Obkrožite lahko več kot 1 odgovor.)

18. Kolikšen bo vpliv ustvarjanja in uporabe video vsebin na kakovost poučevanja?

- A) zelo pozitiven vpliv
- B) zmerno pozitiven vpliv
- C) rahlo pozitiven vpliv
- D) brez vpliva

19. Kako bi študente motivirali, da bi ustvarili svoj video v izobraževalne namene?

- A) z zagotavljanjem opreme in programske opreme
- B) s podporo in vodenjem
- C) z vstavljanjem video projektov v poučevanje in domače naloge
- D) vse naštetu

(Obkroži samo 1 odgovor.)

20. Kaj morate obvladati, da ustvarite dobro izobraževalno video vsebino?

- A) pisanje scenarija
- B) snemalno delo
- C) montaža video vsebine
- D) teorija
- E) vse naštetu

(Obkroži samo 1 odgovor.)

21. Ali menite, da bi bilo treba video vsebine približati učencem s posebnimi potrebami s podnapisi, znakovnim jezikom ali zvočnimi komentarji?

- A) da
- B) ne

22. Kakšno vlogo ima lahko ustvarjanje video vsebin v odnosih med učitelji, dijaki in družinami?

- A) sredstvo za izgradnjo zaupanja in odnosa
- B) način spodbujanja skupnih vrednot in ciljev
- C) sredstvo za slavljenje raznolikosti in individualnosti
- D) vse naštetu

(Obkroži samo 1 odgovor.)

23. Kateri je najučinkovitejši način promocije izobraževalnih video vsebin, ki jih ustvarja učiteljsko osebje?

- A) družbeni mediji
- B) šolske spletne strani
- C) med šolskimi dogodki in srečanji
- D) kombinacija zgoraj naštetega

(Obkroži samo 1 odgovor.)

24. Ali ste med pandemijo snemali ure in video materiale?

- A) da
- B) ne

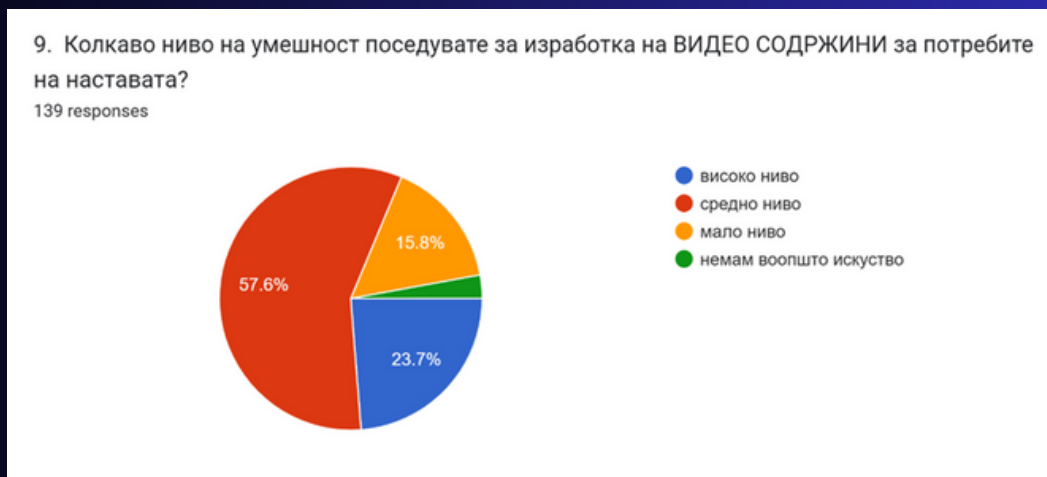
25. Če ste posneli lekcije ali video materiale, na katerih platformah ste jih objavili?

- A) YouTube
- B) eTwinning
- C) nacionalne platforme
- D) drugo

5. ANALIZA IN INTERPRETACIJA REZULTATOV RAZISKAVE

Kratka razlaga, kako analizirati in interpretirati rezultate raziskave:

Analiza - naveden je odstotek in število anketirancev, ki so odgovorili na vprašanje, interpretacija pa sledi kot končna ugotovitev iz povzetih odgovorov.

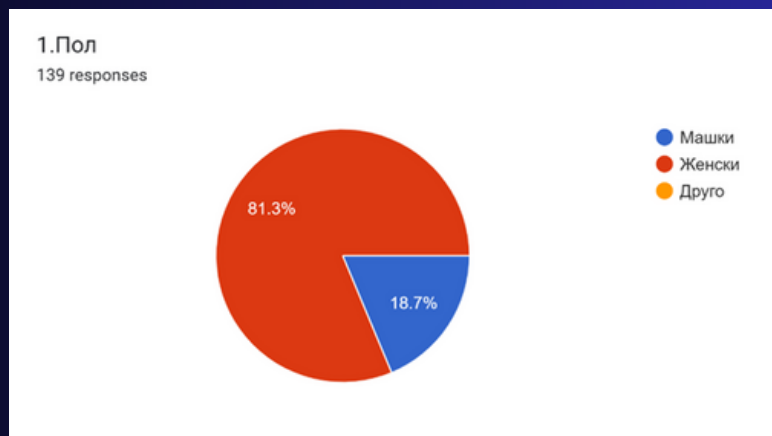

Analiza: Po pridobljenih podatkih, ki so grafično prikazani, ima več kot polovica anketirancev, to je 57,6 % ali 80 anketirancev, srednjo stopnjo znanja izdelave video vsebin za izobraževalne namene. 23,7 % ali 32 anketirancev ima visoko stopnjo spretnosti. 15,8 % (22) anketirancev je izjavilo, da imajo nizko stopnjo znanja, le 3 % pa, da nimajo izkušenj z ustvarjanjem video vsebin.

Interpretacija: Če upoštevamo delež učiteljev s srednjimo, nizko stopnjo in brez izkušenj, ki v naši raziskavi znaša 42,5 %, lahko ugotovimo, da učitelji še vedno potrebujejo usposabljanje za doseganje ustreznih kompetenc za produkcijo kakovostnih video vsebin.

Pojasnilo: To je samo primer, kaj pomeni analiza in kaj pomeni interpretacija. V nasprotnem primeru za vsako vprašanje ne bi smeli pisati analize besede ali razlage besede.

Glede na grafični prikaz je v naši raziskavi sodelovalo 139 učiteljev, od tega 113 ali 81,3 % žensk in 26 ali 18,7 % učiteljev. V Republiki Makedoniji ženski spol prevladuje v pedagoškem poklicu, tako da se ta tendenca odraža tudi v naši raziskavi.

Pojasnilo: za splošna vprašanja (1-8) tolmačenje ni potrebno. Zadostuje le analiza odgovorov.

5.1 Analiza rezultatov raziskave

5.1.1 Severna Makedonija

Na podlagi prejetih in obdelanih (analiziranih) podatkov iz vprašalnika lahko navedemo naslednje ugotovitve, ki smo jih pridobili z empirično raziskavo.

1. Splošna ugotovitev (zaključek) je, da učitelji v Republiki Severni Makedoniji potrebujejo usposabljanje za izdelavo video materialov za potrebe poučevanja, z namenom njegove posodobitve, večje aktivnosti in dinamičnosti učnega procesa. Učitelji namreč potrebujejo sposobnost ustvarjanja lastnih videoposnetkov, ki jih bodo uporabljali za namene poučevanja, kar pomeni potrebo po ustreznem in organiziranem usposabljanju, da bi bili v tej veščini uspešni. Dodatek k temu sklepu je dejstvo, da je lepo število anketiranih učiteljev razmišljalo o možnosti ustvarjanja lastnega videa (vendar zaradi pomanjkanja znanja tega morda nikoli niso naredili), kar nam daje pravico sklepati, da potrebujejo usposabljanje za ustvarjanje video posnetkov.

2. Uporaba video vsebin bo močno povečala motivacijo učencev (ki je ob prevladujočem pasivnem poučevanju žal na izjemno nizki ravni), hkrati pa se bodo izboljšali rezultati učenja, kar bi imelo za posledico pridobivanje trajnejšega, predvsem pa uporabnega znanja, ki ga je mogoče funkcionalno uporabiti. Z uporabo video vsebin se bo povečalo zanimanje študentov za izobraževalni proces, možno bo vplivati na kognitivne in konativne procese človeka, kar je tudi pogoj za kakovosten pouk.

3. Ugotovili smo, da se učitelji strinjajo, da mora deljenje video vsebin potekati ob spoštovanju etičnih določil in norm brez poseganja v integriteto, brez spodbujanja stereotipov in predsodkov, nestrpnosti in sovraštva ter s spodbujanjem različnosti kot vrednote. Torej, etični kodeks pri ustvarjanju video vsebin mora biti na visoki ravni in vedno v ospredju.

4. Ni izključena možnost, da se učence spodbuja k ustvarjanju lastnih videov, za kar pa so potrebni predpogoji, kot so: tehnična opremljenost, ustrezna programska oprema in pomoč ter seveda spodbuda učiteljev in sošolcev.

5. Glede na to, kakšne težave imajo pri ustvarjanju lastnega videa, učitelji menijo, da bi morali obvladati: pisanje scenarija (čeprav ni izključena možnost uporabe vsebin iz učbenikov ali priročnikov), nato delo s kamero, montažo ter seveda obvladovanje ustrezne teorije kot predpogoja za praktične dejavnosti.

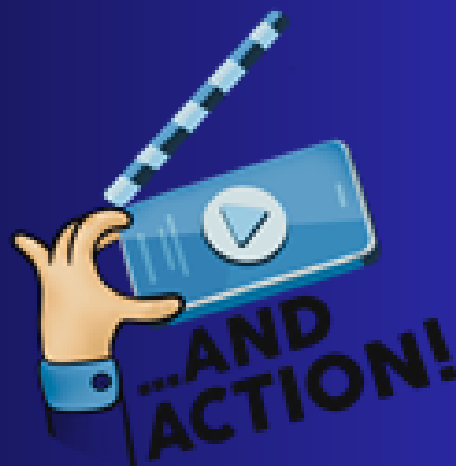
6. Ugotovili smo, da so učitelji mnenja, da je treba dostop video vsebin omogočiti otrokom s posebnimi potrebami, vendar priporočamo, da se s tem problemom ukvarjajo vedno bolj načrtno, saj se mnogi učitelji soočajo s tem, da ne vedo, kako to narediti, ker nimajo dovolj kompetenc na tem področju – delo z otroki z določenimi motnjami. Nenaključno so seminarji o inkluzivnosti eni najbolj iskanih v strokovnem razvoju pedagoškega kadra pri nas. O tej problematiki - približevanju video vsebin invalidnim otrokom s podnapisi, znakovnim jezikom in pripravo avditivnih gradiv za otroke z motnjami na področju specialne pedagogike: naglušni, slepi, intelektualna ali govorna prizadetost itd. pa se je zelo malo ali sploh ni razmišljalo.

7. Z ustvarjanjem lastnih video gradiv in njihovo uporabo v izobraževalnem procesu lahko spodbujate gradnjo odnosov in vezi zaupanja med učitelji, učenci in družinami ter promovirate univerzalne vrednote: humanost, solidarnost, medsebojno spoštovanje, strpnost itd.

8. Učitelji menijo, da lahko spodbujanje ustvarjanja video vsebin poteka preko šolske spletne strani, ki jo je treba nenehno vzdrževati in nadgrajevati, preko šolskih prireditev, kot so predstave in praznik patrona, ekološki dan ipd. prek medijev in družbenih medijev.

9. Ugotovili smo, da so učitelji, ki so ure snemali v času pandemije, le-te večinoma objavljali preko edinega izobraževalnega portala, potrjenega s strani Ministrstva za izobraževanje – EDUINO.

10. Končna ugotovitev: Usposabljanje za ustvarjanje video vsebin je treba razumeti kot zelo plemenito idejo, ki bo spodbujala ustvarjalnost naših učiteljev, kreativni učitelji pa so največja predpostavka in motivacija za ustvarjalne učence, ki se bodo z zanimanjem vključili v pouk, kjer bodo namesto pasivnega poučevanja nastale avdiovizualne vsebine, ki bodo izboljšale učne rezultate, pripomogle, da bodo vsebine jasnejše, razumljivejše in sprejete z visoko mero motivacije, vse to pa bo prispevalo k uresničevanju pedagoškega procesa, v katerem učenci namesto znanja na pamet (ki se zelo hitro pozabi), pridobijo funkcionalna, trajna in uporabna znanja. Po drugi strani pa bodo učitelji pridobili pomembne kompetence, ki jih prej niso imeli.

5.1.2 Bolgarija

ZAKLJUČKI RAZISKAVE

Na podlagi vprašalnika, ki so ga izdelali bolgarski učitelji, je mogoče ugotoviti naslednje.

1. Prvič, učitelji v Bolgariji resnično razumejo potrebo po video materialih pri svojem delu. Na žalost se ne čutijo pripravljene za ustvarjanje tovrstnih materialov. Redno razmišljajo o uporabi video posnetkov ali filmov pri pouku, vendar niso usposobljeni za njihovo ustvarjanje in ne vedo, kje najti takšne informacije. Sklepamo lahko torej, da res potrebujejo znanja in veščine, ki jih lahko podajo na ustreznem tečaju.

2. Drugič, rezultati kažejo, da študentje dandanes potrebujejo kreativne in inovativne metode za izboljšanje svojih rezultatov in motivacije. Uporaba video vsebin je eden najbolj učinkovitih in zanimivih načinov za to. Vodi k povečanju zanimanja študentov in kakovosti izobraževanja.

3. Glede na raziskavo se učitelji strinjajo, da bi morala biti zaščita podatkov najpomembnejša pri deljenju video vsebin. Drugi vidiki, ki jih je treba spoštovati, so avtorske pravice, zasebnost, zaščita pred diskriminacijo. Ti rezultati pomenijo, da se učitelji zavedajo etičnih norm.

4. Drug pomemben zaključek je, da je treba učence spodbujati k ustvarjanju lastnih video vsebin v različnih oblikah – projekti, domače naloge, razredne naloge itd. Vendar obstaja nekaj težav, ki bi jih bilo treba rešiti. Te so: zagotavljanje opreme in programske opreme, podpora in vodenje.

5. Druga pomembna točka je, da morajo biti video vsebine dostopne otrokom s posebnimi potrebami. Lahko bi bil odličen vir, vendar ga je treba uporabljati previdno in ga je treba prilagoditi različnim otrokom in različnim primerom. Zato je najboljšo priporočilo, da vsak primer obravnavamo posebej.

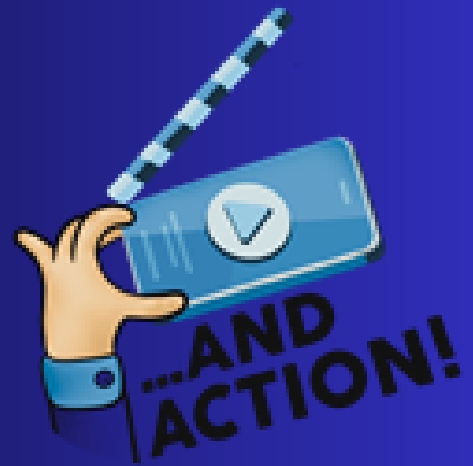
6. Težave, ki jih morajo učitelji premagati, so: pisanje scenarija, snemanje, montaža video vsebin in teorija. To pomeni, da se morajo pedagogi izpopolniti na vseh področjih ustvarjanja video vsebin.

7. Nenazadnje raziskava kaže, da so bili bolgarski učitelji med pandemijo res ustvarjalni. Snemali so videe ali uporabljali video materiale z različnih platform. To pomeni, da so bolgarski pedagogi pripravljeni stopiti v ustvarjanje in deljenje video vsebin, vendar ne vedo, kako to početi profesionalno.

vacija in zanimanje učencev povečalo, če bodo ustvarjali tudi video vsebine. Usposabljanje učiteljev bi moralo voditi do boljših rezultatov na vseh izobraževalnih vidikih.

Končna ugotovitev: Bolgarski učitelji jasno razumejo potrebo po uporabi video vsebin v izobraževalnem procesu. So ustvarjalni in inovativni, vendar nimajo kompetenc za ustvarjanje lastnih posnetkov ali filmov. Zagotovo se bo motivacija in zanimanje učencev povečalo, če bodo ustvarjali tudi video vsebine. Usposabljanje učiteljev bi moralo voditi do boljših rezultatov na vseh izobraževalnih vidikih.

5.1.3 Srbija

Povzetek

Raziskovalni vprašalnik služi kot empirični instrument za preučevanje sprejemanja, uporabe in pedagoških implikacij video vsebin v srbskih izobraževalnih ustanovah. Anketa vključuje 25 vprašanj, od katerih jih je osem demografske narave, ki zajemajo spremenljivke, kot so spol, starost, izobrazba in poklicne izkušnje. Preostalih 17 vprašanj je specializiranih in se osredotočajo na niansirane vidike uporabe video vsebin v izobraževalni pedagogiki. Anketa je zbrala odgovore robustnega vzorca 129 izobraževalcev in tako zagotovila celovit in statistično pomemben pregled trenutne izobraževalne pokrajine v Srbiji.

Razlika med spoloma: Raziskava razkriva izrazito neravnovesje med spoloma v srbskem izobraževalnem sektorju, pri čemer prevladujejo ženske učiteljice (76,7 %) v primerjavi z moškimi kolegi (23,3 %). Ta demografska neenakomernost kaže na spolno usmerjeno naravo izobraževalne delovne sile v Srbiji.

Izobrazba: Anketiranci so večinoma dobro izobraženi, večina jih ima visoko izobrazbo, manjši, a pomemben delež, pa ima magisterij. To poudarja visoko raven akademskih kvalifikacij med srbskimi izobraževalci.

Institucionalna zastopanost: Raziskava zajema uravnotežen presek izobraževalcev iz osnovnih (55 %) in srednješolskih (45 %) izobraževalnih ustanov, s čimer je zagotovljena raznolika zastopanost v celotnem izobraževalnem spektru v Srbiji.

Poglobljeni analitični vpogled

Inkluzivnost in univerzalni dizajn za učenje: Prepričljivih 66,1 % srbskih izobraževalcev zagovarja povečanje dostopnosti video vsebin za učence s posebnimi izobraževalnimi potrebami. To ni le statistika, ampak jasen poziv k reformi izobraževanja. Pedagogi priporočajo uporabo univerzalnih načel oblikovanja, kot so podnapisi, znakovni jezik in zvočni komentarji. To niso le dodatki, ampak bistveni elementi, ki lahko naredijo izobraževanje bolj pravično. Ta ugotovitev kaže na večjo ozaveščenost in zavezanost inkluzivnemu izobraževanju med srbskimi izobraževalci. Prav tako nakazuje, da obstaja kolektivna zavest o moralnih in etičnih zahtevah, da je izobraževanje dostopno vsem, ne glede na njihove telesne ali kognitivne sposobnosti.

Pedagoška vsestranskost video vsebin: 55,1 % vprašanih meni, da lahko video vsebina igra večplastno vlogo pri izboljšanju pedagoških rezultatov. To je velika večina, kar kaže na to, da video vsebine ne obravnavajo le kot dopolnilo, temveč kot osrednje pedagoško orodje. Te vloge zajemajo spodbujanje zaupanja in medosebnih odnosov med učitelji in študenti, krepitev skupnih vrednot in ciljev ter negovanje raznolikosti in individualnosti. To poudarja pedagoško vsestranskost in multifunkcionalnost video vsebin v srbskih izobraževalnih okoljih. Kaže tudi na širše razumevanje izobraževanja kot celostnega prizadevanja, ki presega zgolj akademski dosežek.

Strateško razširjanje in ozaveščanje: Večina učiteljev (71,1 %) podpira večmodalni pristop za učinkovito razširjanje izobraževalnih video vsebin. To je močna potrditev raznolike komunikacijske strategije. Pristop združuje tradicionalne platforme, kot so šolske spletne strani, s sodobnimi mediji, kot so družbeni mediji in osebni dogodki. To nakazuje, da izobraževalci niso le ustvarjalci vsebin, ampak tudi strateški komunikatorji, ki razumejo pomen doseganja občinstva prek več kanalov. Zavzema se za raznoliko in strateško metodologijo ozaveščanja, ki lahko poveča učinek in sodelovanje.

Digitalna odpornost med pandemijo: Pandemija COVID-19 je služila kot lonček za ocenjevanje digitalne odpornosti in prilagodljivosti izobraževalnih ustanov. Zaskrbljujoče je, da je v tem obdobju le 24,4 % srbskih pedagogov snemalo pouk. To ni le statistika, ampak rdeča zastavica, ki nakazuje kritično vrzel v digitalni pripravljenosti. Razkriva očitno vrzel v digitalni pripravljenosti in prilagodljivosti ter nakazuje, da so bile srbske izobraževalne ustanove ujete nepripravljene zaradi nenadnega prehoda na učenje na daljavo. To kaže na nujno potrebo po izgradnji digitalne odpornosti z usposabljanjem in razvojem infrastrukture.

Strokovni razvoj in povečanje spretnosti: Zaskrbljujočih 55 % vprašanih je razkrilo, da niso opravili nobenega formalnega usposabljanja za ustvarjanje in uporabo izobraževalnih video vsebin. To je velik del in poudarja kritično vrzel v pokrajini poklicnega razvoja srbskih izobraževalcev. Poudarja potrebo po ciljno usmerjenih pobudah za izboljšanje spretnosti, ki lahko učitelje opremijo s tehničnimi in pedagoškimi veščinami, potrebnimi za učinkovito uporabo video vsebine v svojih praksah poučevanja.

Motivacijska dinamika: Raziskava razkriva nekoliko ambivalentno motivacijsko pokrajino med srbskimi izobraževalci glede sprejemanja video vsebin. Medtem ko je 40,3 % nagnjenih k njegovi uporabi, jih precejšnjih 42,6 % ostaja dvoumnih. To ni zgolj delitev, temveč kompleksno medsebojno delovanje motivacijskih dejavnikov, ki lahko vključujejo institucionalno podporo, zaznano učinkovitost in osebni interes. Nakazuje, da čeprav obstaja pripravljenost za sprejetje novih tehnologij, obstaja tudi precejšnja stopnja obotavljanja, verjetno zaradi pomanjkanja usposabljanja, institucionalne podpore ali celo osebnih prepričanj o učinkovitosti video vsebin v izobraževalnih okoljih.

Posledice, priporočila in prihodnje poti

Ugotovitve raziskave ponujajo obilico uporabnih vpogledov in strateških imperativov. Predvsem med njimi je nujna potreba po ciljnih programih strokovnega razvoja, ki se osredotočajo na izpopolnjevanje izobraževalcev pri ustvarjanju in učinkoviti pedagoški uporabi video vsebin. Poleg tega morajo srbske izobraževalne ustanove dati prednost izvajanju načel univerzalne zasnove, da bodo izobraževalne vsebine bolj vključujoče in dostopne. Poleg tega bi bilo treba sprejeti večmodalni in strateški pristop za učinkovito razširjanje in promocijo izobraževalnih vsebin, pri čemer bi izkoristili spletne in nespletne platforme.

Glede na zapleteno motivacijsko dinamiko, ki jo je razkrila raziskava, bi se prihodnje raziskave lahko poglobile v razumevanje osnovnih dejavnikov, ki vplivajo na pripravljenost ali nepripravljenost učiteljev, da sprejmejo video vsebine v svojih pedagoških praksah.

Zaključek

Raziskava služi kot temeljni prispevek k našemu razumevanju trenutnega stanja uporabe video vsebin v srbskih osnovnošolskih in srednješolskih izobraževalnih ustanovah. To ni le akademska vaja, ampak kritično prizadevanje, ki ima daljnosežne posledice za izobraževalno politiko, pedagoške strategije in institucionalne prakse v Srbiji. Raziskava osvetljuje neizkoriščen potencial in večplastno uporabnost video vsebin v izobraževalnih okoljih. Razkriva, da video vsebina ni le dopolnilno orodje, ampak ima potencial za revolucijo procesov poučevanja in učenja, tako da postanejo bolj interaktivni, privlačni in vključujoči.

Vendar pa raziskava tudi jasno poudarja obstoječe vrzeli, izzive in področja, ki zahtevajo ciljno usmerjene posege. To niso manjše, ampak pomembne ovire, ki jih je treba obravnavati z usklajenimi prizadevanji, ki vključujejo oblikovalce politik, izobraževalne voditelje in učitelje. Vrzeli v strokovnem razvoju na primer niso le individualne pomanjkljivosti, temveč sistemske težave, ki zahtevajo celovito prenovo obstoječih programov usposabljanja. Podobno pomanjkanje digitalne pripravljenosti, ki jo je izpostavila pandemija, ni le logistični izziv, temveč strateška ranljivost, ki zahteva takojšnjo pozornost.

Kot take bi morale ugotovitve raziskave služiti kot katalizator za oblikovanje politike, strateško načrtovanje in ciljno usmerjene posege, katerih cilj je optimizacija pedagoške učinkovitosti in inkluzivnosti video vsebin v srbskih izobraževalnih okoljih. To ni le priporočilo, temveč poziv k ukrepanju za vse deležnike, ki so vključeni v srbski izobraževalni sistem. Je povabilo k sodelovanju pri izkoriščanju transformativnega potenciala video vsebine za izboljšanje izobraževalnih rezultatov ter obogatitev izkušenj poučevanja in učenja.

Raziskava odpira tudi možnosti za prihodnje raziskave, zlasti pri razumevanju kompleksne motivacijske dinamike med učitelji in institucionalnih ovir, ki ovirajo učinkovito izvajanje video vsebin. To niso obrobna ampak osrednja vprašanja, ki neposredno vplivajo na kakovost izobraževanja in zahtevajo poglobljeno raziskavo.

Če povzamemo, anketa služi kot ogledalo in okno: ogledalo, ki odraža trenutno stanje v srbskih izobraževalnih okoljih, in okno, ki odpira možnosti za prihodnje inovacije in izboljšave. Je temeljni dokument, ki zagotavlja diagnostično oceno in strateški načrt za učinkovito integracijo video vsebin v srbske izobraževalne prakse.

5.1.4 Slovenija

Zaključki raziskave

Anketa, ki jo je izpolnilo 165 učiteljev osnovnih in srednjih šol po vsej Sloveniji, je pokazala, da imajo učitelji veliko željo po uvajanju videa v učni proces. Le majhen odstotek vprašanih o tem ne razmišlja, saj verjetno nimajo znanja ali pa niso motivirani za takšno učenje. Večina vprašanih meni, da je to pomembno, saj izboljšuje motivacijo študentov ali pomaga pri pridobivanju novega znanja. Večina jih je brez izkušenj, saj se še niso udeležili izobraževanja na temo video snemanja. Med učitelji obstaja zanimanje za učenje snemanja. Odprti so za izobraževanje na to temo, pričakujejo dodatna izobraževanja na to temo. Za to delo potrebujete tudi tehnično podporo, ki je njegov temelj. Učitelji se zavedajo potrebe po avtorskih pravicah, zaščiti podatkov in zasebnosti. Večina meni, da je najučinkovitejši način za umestitev video vsebin v različne predmete kot dodatek tradicionalnim šolskim metodam, ki vključujejo predavanja v razredu. Uvedbo video vsebin vidimo kot povečanje vizualizacije pri učenju in učinkovitejše sprejemanje vsebin. Učitelji to vidijo kot pozitiven vpliv. Večina učiteljev meni, da je vpliv ustvarjanja in uporabe video vsebin na kakovost poučevanja srednje ali rahlo pozitiven.

Menijo, da učenci potrebujejo podporo in usmerjanje pri ustvarjanju video vsebin za izobraževalne namene ter da bi morali video projekte vključiti v poučevanje in domače naloge. Učitelji menijo, da je za ustvarjanje dobre izobraževalne video vsebine potrebno obvladati določene veščine, med katere večina meni, da sodi montaža video vsebin. Več kot polovica anketiranih učiteljev meni, da je potrebno video vsebine približati učencem s posebnimi potrebami s pomočjo podnapisov, znakovnega jezika ali zvočnih komentarjev. Ustvarjanje video vsebin v odnosih med učitelji, učenci in družinami ima lahko različne vloge. Večina učiteljev verjame, da je to lahko vzpostavljanje zaupanja in odnosa, spodbujanje skupnih ciljev in vrednot, lahko je sredstvo za slavljenje raznolikosti in individualnosti ali pa je lahko mešanica vsega naštetega. Najučinkovitejši način promocije izobraževalnih video vsebin je preko družbenih omrežij, šolske spletne strani, predstavitve na šolskih dogodkih in srečanjih ali kombinacija vsega naštetega. Raziskava je pokazala, da je več kot polovica anketiranih v času pandemije Covid-19 snemala ure in video materiale. Večinoma so bili objavljeni na portalu Arnes.

5.1.5 España

UVOD

Datoteko »Splošni španski rezultati ankete« je razvil g. Joaquín Martín de Saavedra Rojas (predsednik Asociación Extremundo) z uporabo izvirnih rezultatov regionalnega/nacionalnega zbiranja podatkov, ki ga je izvedla gospa María Victoria Chaparro Gallego (podpredsednica pri Asociación Extremundo) in g. Joaquín Cruzalegui Guyón (odgovorna oseba za odnose z Latinsko Ameriko pri Asociación Extremundo).

GLAVNA ŠPANSKA DEJSTVA

- Spol: skoraj 70 % predstavlja ženski spol od skupno 126 posameznikov;
- ilzobraževanje: do 88,9 % anketiranih učiteljev je zaposlenih v srednjih šolah;
- lokacije: več kot 50 % (dejansko 60 %) anketiranih učiteljev dela na podeželju;
- predmeti, ki jih poučujejo: ne glede na to, ali učitelji delajo v osnovnošolskih ali srednješolskih centrih, večina ne poučuje splošnih predmetov, ampak specifične;
- stopnje izobrazbe: 59 % anketiranih učiteljev je diplomiranih, 36, 5 % pa jih ima magisterij in/ali doktorat;
- delovne izkušnje: običajno imajo anketirani učitelji 10 let ali manj izkušenj;
- starost: najpogostejše starostne skupine so 41-50 (45, 2 %) in 50+ (30, 2 %);
- spretnosti: 81 % meni, da imajo osnovne ali srednje spretnosti za ustvarjanje in urejanje videoposnetkov;
- pripravljenost: 85,2 % jih meni, da so željni ustvarjanja videov za didaktične namene;
- pomen spretnosti: velika večina meni, da je imeti te spretnosti zelo pomembno;
- zakaj: 126 anketiranih učiteljev meni, da lahko izobraževalni videi koristijo različnim ciljnim skupinam, kot so učenci, družine in skupnosti;
- video usposabljanja: španski učitelji so pokazali, da se jih večina ni udeležila ustreznih tečajev usposabljanja o ustvarjanju in montaži videa, vendar so to pripravljani;
- spodbujanje učiteljev: glede na rezultate je mogoče učitelje spodbujati na različne načine, kot so tehnična podpora ali tečaji usposabljanja;
- glavni strahovi: varstvo podatkov in zasebnost omejujejo učitelje pri snemanju videoposnetkov, kjer so udeleženi učenci;
- vplivi: 85,7 % jih meni, da uporaba videov pri pouku prinaša pozitivne učinke;
- motivacija: večina učiteljev je pripravljena motivirati učence za ukrepanje pri ustvarjanju izobraževalnih videov;
- obvladovanje: 73 % meni, da je treba obvladati različne dejavnike, kot so scenariji ali delo s kamero;

- posebne potrebe: 90 % je za zagotavljanje dodatnih sredstev učencem s posebnimi potrebami, kot so podnapisi ali znakovni jezik;
- medsebojni odnosi: večina jih meni, da lahko ustvarjanje videoposnetkov izboljša odnose med naslednjimi ciljnim skupinami: učitelji, učenci in družine;
- promocije: kombinacija spletnih strani izobraževalnih centrov, socialnih omrežij in dogodkov, ki potekajo v teh izobraževalnih centrih, je najboljši način za promocijo didaktičnih videoposnetkov, ki jih ustvarjajo učitelji po lastni meri;
- Covid-19: med pandemijo je skoraj 58 % anketiranih učiteljev snemalo ure ali gradivo v videu, pri čemer so uporabljale platforme, ki niso YouTube ali eTwinning.

GLAVNI ŠPANSKI PROFIL

Po zgoraj navedenih podatkih je najpogostejši profil, ki ga je raziskalo društvo Extremundo, srednješolska učiteljica iz urbanega okolja, ki poučuje nesplošen predmet, ima visoko izobrazbo, ima 10 let ali manj izkušenj, je stara med 41 in 50 let, ima osnovno ali srednje znanje za ustvarjanje in montažo videov, je navdušena nad ustvarjanjem videov za didaktične namene, meni, da je pomembno imeti projektne veščine, meni, da izobraževalni videi koristijo različnim ciljnim skupinam, priznava, da se ni udeležil ustreznega usposabljanja o trenutni temi projekta, vendar je pripravljena to storiti, verjame, da je učitelje mogoče spodbujati na različne načine, kot je tehnična podpora, boji se varstva podatkov in zasebnosti, pravi, da uporaba videa pri pouku ima pozitiven učinek, je pripravljena motivirati svoje učence, verjame, da so potrebni različni dejavniki, kot so scenariji ali delo s kamero, da bi obvladali ustvarjanje izobraževalnega videa, je za zagotavljanje dodatnih virov učencem s posebnimi potrebami, meni, da je odnose med učitelji, učenci in družinami mogoče izboljšati z ustvarjanjem videoposnetkov, meni, da je potrebna kombinacija več virov za boljšo promocijo didaktičnih videoposnetkov, ki so jih ustvarili učitelji, in je med pandemijo snemala predavanja z uporabo neprijjubljenih platform.

ZAKLJUČKI IN PRIPOROČILA

Upoštevati je treba, da je večina učiteljev v Španiji žensk (lahko je koristno načrtovati prihodnjo logistiko, kot je razdelitev prostorov).

Priporočljivo je upoštevati, da delajo v srednjih šolah, kar je pomembno zaradi starosti potencialnih dijakov, vključenih v video-projekte (starejši kot so, boljši so za te projekte).

Upoštevati je treba, da se je Asociación Extremundo osredotočil na analizo zelo konkretnega cilja: državljanov iz španske regije Extremadura, ki je precej podeželska (dodatne ovire, ki jih ne smemo pozabiti v fazi izvajanja #AndAction).

Priporočljivo je upoštevati, da po njihovem mnenju že imajo nekaj znanj o glavni temi projekta KA220-SCH (priporočljivo je, da predhodno preverite ta znanja, da prepoznate različna strokovna znanja v sodelujočih skupinah).

Španski učitelji kažejo jasno pripravljenost in aktivno sodelovanje; v bistvu so pripravljeni, da se še naprej učijo in izpopolnjujejo (to se lahko uporabi, da se kar najbolje izkoristijo v vsaki fazi #And Action, da oddajo odlično končno poročilo).

Učitelji španščine priznavajo, da se niso udeležili ustreznega tečaja usposabljanja o ustvarjanju in montaži videa (to nam ponuja odlično priložnost, da jim prvič zagotovimo zelo strokovne tečaje usposabljanja).

Španskim učiteljem primanjkuje kompetenc (znanje + spretnosti + stališča) o tem, kako se soočiti z izzivi, kot sta varstvo podatkov in zasebnost (kako te teme obvladovati na profesionalen način, bi lahko nekako dodali našim tečajem usposabljanja, da bi še bolj obogatili njihove izkušnje).

Španski učitelji spodbujajo vključevanje učencev s posebnimi potrebami (kako tem učencem bolje pomagati pri ustvarjanju in izdajanju videa, bi lahko nekako dodali našim tečajem usposabljanja, da še bolj obogatimo njihove izkušnje).

Španski učitelji delajo z nekaterimi platformami, vendar ne uporabljajo vseh možnih internetnih ponudb (našim tečajem usposabljanja bi lahko dodali tudi nekaj sej, da bi spoznali, kako resnično izkoristiti YouTube ali eTwinning).

6. Viri

7. ...and Action! partnerji

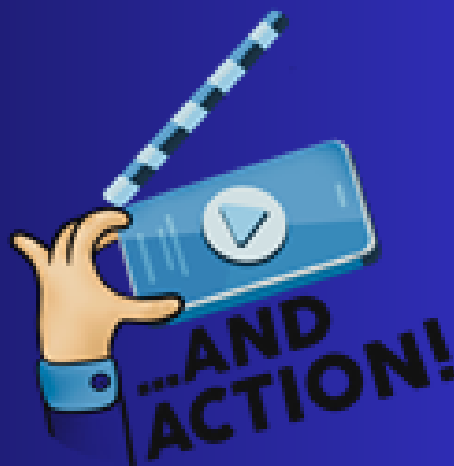
7.1 Cinematheque of North Macedonia

6.2 Zdruzenie tradicii obrazovanie istorija i kultura

6.3 EDC EXEDRA Association for Education in the fields of Natural Sciences, Arts and Architecture

6.4 Asociacion Extremundo

6.5 Irig Moj Grad

Asociación
Extremundo

КИНОТЕКА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
KINOTEKA E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT
CINEMATHEQUE OF REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA

